

“AMNESTY INTERNATIONAL”: JAV KARAS SU TERORIZMU "NETURI PAGRINDO"

Visame pasaulyje Vašingtono vykdoma antiteroristinė politika yra "įžvalgumo žlugimas", nes aklaui vaikantis saugumo, aukojamos žmogaus teisės, trečiadienį pareiškė viena įtakingiausių žmogaus teisių gynimo organizacijų "Amnesty International".

"Amnesty International" taip pat išpeikė Jungtinių Valstijų savavališkai paskelbto "karo su terorizmu" partneres, kuriose neteisingai kalinami įtariamieji, varžomi teisėti politinių ir religinių pažiūrų skirtumai ir sunkinama prieglobsčio prašančių asmenų padėtis.

"Pasaulinio saugumo darbotvarkė, kurią propaguoja JAV administracija, yra įžvalgumo žlugimas ir principų praradimas", - pristatydama organizacijos metinę ataskaitą sakė jos vadovė Airin Chan.

"Teisių pažeidimai pačioje šalyje, tai, kad pro pirštus žiūrima į piktnaudžiavimus užsienyje ir išankstinis karinės jėgos naudojimas pasirenkamose vietose ir pasirenkamu laiku pakenkė teisingumui ir laisvei bei pavertė pasaulį pavojingesne vieta gyventi", - sakė ji.

"Amnesty International" kritikavo Vašingtoną už neteisėtą civilių irakiečių žudymą, abejotinus areštus ir nederamą elgesį su kaliniais Irake, Gvantanamo bazėje ir Afganistane, nepritarimą naujajam pasauliniam baudžiamajam teismui.

"Pasauliui labai reikia principingos vadovybės, - sakė I.Khan. - (Šalių) vyriausybės aklaui vaikydamosi saugumo praranda savo moralinį kompasą, aukoja pasaulines žmogaus teisių vertybes". Ji pridūrė, kad neigiamos JAV vadovaujamos antiteroristinės politikos pasekmės juntamos labai plačiu mastu.

"Amnesty International" taip pat kritikuoja atgaline data taikomus kovos su teroru įstatymus, pabėgėlių apsaugos naikinimą ir susirinkimų bei žodžio laisvės suvaržymus Europoje ir Azijoje.

KRITIKUOJAMOS IR ARABŲ ŠALYS

Organizacija atskirai mini Didžiąją Britaniją, kurioje 14 užsieniečių laikomi nepateikus

jiems kaltinimų, Ispaniją, kuri uždraudė baskų kalba leidžiamą laikraštį, Europos Sąjungą, kuri ignoruoja politinio prieglobsčio prašančių asmenų žmogaus teises, taip pat - Uzbekistaną ir Turkmenistaną, vykdančius vidaus represijas.

Kinijoje, Indijoje, Malajzijoje, Pakistane ir Tailande "įsitikinimas, ...kad žmogaus teises galima apriboti prisidengus "karo su teroru" reikalu, buvo itin akivaizdus", sakoma organizacijos ataskaitoje, kurioje nurodoma, kad šiose šalyse šimtai sulaikytųjų susidūrė su teisine nežinomybe.

Arabų šalys taip pat kritikuojamos dėl to, kad leidžia perkelti žmones į kitas valstybes be jokių teismo procesų.

"Tuo tarpu kai kuriose valstybėse, tokiose kaip Egiptas ir Sirija, kur ilgai galiojo nepaprastoji padėtis, "karas su teroru" buvo panaudotas kaip pretekstas įteisinti jau egzistuojančią praktiką, pavyzdžiui, ilgalaikį sulaikymą administracine tvarka ir neteisingsus procesus specialiuose teismuose, kurių procedūros toli gražu neatitinka tarptautinių standartų", - sakoma ataskaitoje.

"Kitos valstybės, tokios, kaip Marokas ir Tunisas, per šiuos metus priėmė naujus "antiteroristinius" įstatymus, kurie dar labiau padidino grėsmę, iškilusią pagrindinėms žmogaus teisėms", - rašoma toliau.

"Amnesty International" taip pat pasmerkė tokių ginkluotų grupuočių kaip "al Qaeda" "beširdiškus, žiaurius ir nusikalstamus išpuolius".

Tokių išpuolių ir valstybių daromų teisių pažeidimų pasekmė yra rimčiausias per penkis dešimtmečius pavojus teisėms ir humanitarinei teisei, dėl kurio pasaulyje "didėja nepasitikėjimas, baimė ir padalijimai", nurodoma dokumente.

Politikoje dominuojant Irako ir karo su terorizmu klausimams pasaulio dėmesys nukrypo nuo senesnių karų, nors konfliktai Čėčėnijoje, Kolumbijoje, Kongo Demokratinėje Respublikoje, Sudane ir Nepale vis dar yra "vienų iš baisiausių žvėriškumų" priežastis, pažymi organizacija.

BNS

Clevelando lietuvių tautinių šokių grupė "Švyturys", kuriai vadovauja **Aušrinė Širvinskienė**, o jos padėjėja yra Živilė Vaitkienė, kurioms talkininkauja Venta Civińskaitė ir Ričardas Širvinskas, jau pasirengę dalyvauti XIII tautinių šokių šventėje Čikagoje liepos 3 d. Nuotraukoje: Greta Augytė, Algis Aukštuolis, Lina Aukštuolytė, Milda Bandzaitė, Vėjas Belzinskas, Milda Chmieliauskaitė, Alvydas Civiņskas, Erikas Gudėnas, Nida Hallal, Nicholas Hallal, Janina Klimaitė, Milda Maciulevičiūtė, Agnė Majorovaitė, Kristina Paškonytė, Lana Pollock, Tadas Širvinskas, Andrius Stungys, Adrijana Sušinskaitė, Linas Vaitkus, Ryan Valaitis.

RUSO PASISAKYMAI PRIEŠ LIETUVOS VALSTYBĘ

Laikinas prezidentas Artūras Paulauskas norėtų išsiaiškinti, ar Darbo partijos vadovas Viktoras Uspaskichas nekursto tautinės nesantaikos. A. Paulauskas pranešė, kad gavo Lietuvos sąjūdžio kreipimąsi, kuriame prašoma įvertinti, ar V. Uspaskichas neniekina Lietuvos, jis perdavė Prezidentūros teisininkams įvertinti.

Anot sąjūdiečių, parlamentaras "visuose susitikimuose juodina Lietuvos valstybę, jos demokratiškai išrinktus buvusius ir esančius vadovus, esamą valstybės konstitucinę sandarą, tyčiojasi iš lietuvių tautos".

A. Paulauskas teigė, kad sulaukęs teisininkų išvadų jis norėtų susitikti su V. Uspaskichu ir pasiteirauti, kaip jis mato savo ateitį Lietuvoje.

"Norėčiau iš jo paties išgirsti, koks kontekstas jo pasisakymų, bet jei yra taip, kaip pateikiama spaudoje - nukreipti prieš Lietuvos tautą, prieš Lietuvos valstybę, prieš jos žmones, prieš Vyriausybę, nėra toleruoti tokie veiksmai", - sakė laikinasis prezidentas.

Etikos ir procedūrų komisijos pirmininko Algimanto Salamakino nuomone, savo kalbomis V. Uspaskichas peržengė visas ribas, - "tai spjūvis visiems lietuviams į veidą".

Tautinės nesantaikos kursų tarmu bei valstybės ir jos

žmonių niekinimu Darbo partijos vadą apkaltino Seimo narys Gintaras Šileikis, kuris paprašė Seimo Etikos ir procedūrų komisijos įvertinti politiko pareiškimus.

Pasak liberalcentristo G. Šileikio, natūralizacijos būdu Lietuvos pilietybę gavęs V. Uspaskichas atvirai dėsto, kad lietuviai nepajėgūs užtikrinti nei valstybingumo, nei valstybės gerovės, atvirai niekina lietuvių tautą - tokią išvadą Panevėžyje į Seimą išrinktas

JAV NEŽADA LIETUVIAMS LENGVATŲ GAUNANT VIZAS

Lietuvos piliečiai artimiausioje ateityje negali tikėtis bevizių kelionių į Jungtines Valstijas, kadangi lietuviai turi nustoti piktnaudžiauti gaunamomis JAV vizomis, teigia aukštas pareigas užimanti Vašingtono diplomatė Elizabeth Jones. Ji pabrėžia, kad JAV vizų išdavimas yra JAV klausimas, o artimiausiu metu net ketinama mažinti lengvatas gaunant vizas.

"Vizų režimo pažeidimų lygis turi būti labai žemas. Ir tik tuomet bus galima svarstyti dalyvavimą vizų lengvatų programoje", - interviu BNS sakė Vilniuje viešinti JAV valstybės sekretoriaus padėjėja Europos ir Eurazijos reikalams E. Jones. Ji komentavo Lietuvos diplomatų iniciatyvą pradėti diplomatines konsultacijas

G. Šileikis padarė po V. Uspaskicho kalbų šio miesto gyventojams. "Jeigu žmonės neparems mūsų programos, praras savo valstybę", - tuomet panevėžiečiams sakė Darbo partijos lyderis.

Turtingiausias parlamentaras taip pat kritikavo premjerą Algirdą Brazauską, vadinamas jį "vagimi", peikė švietimo sistemą, teigdamas, esą Lietuvos universitetuose mokoma, kad vogti yra normalu.

BNS

su JAV dėl Lietuvos piliečiams taikomo vizų režimo panaikinimo pažymėdama, kad JAV vizų politika yra JAV sprendimų reikalas.

Tuo tarpu po susitikimo su E. Jones laikinasis prezidentas Artūras Paulauskas žurnalistams sakė tikintis, kad Lietuva po kelerių metų turės bevizį režimą su JAV ir apie tokią galimybę jam užsiminusi E. Jones.

Ji pabrėžė, kad JAV Kongreso priimta Vizų atsisakymo programa "visiškai nesusijusi su šalių naryste Europos Sąjungoje ir NATO".

Tuo tarpu po susitikimo su E. Jones laikinasis prezidentas Artūras Paulauskas žurnalistams sakė tikintis, kad Lietuva po kelerių metų turės bevizį režimą su JAV ir apie tokią galimybę jam užsiminusi E. Jones.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

• **Konstituciniam Teismui** paskelbus nutarimą, galutinai užkertantį kelią apkaltos būdu iš prezidento posto pašalintam Rolandui Paksui dalyvauti pirmalaikiuose Prezidento rinkimuose, rinkimų kampaniją neteisėtai vykdęs R. Paksas privalės ją nutraukti. Tai sakė Vyriausiosios rinkimų komisijos (VRK) pirmininkas Zenonas Vaigauskas. "Esminis klausimas išspręstas, dabar situacija yra paaiškėjusi, Konstitucinio Teismo sprendimas aiškus ir, sakyčiau, kietas. Nors formaliai turėsime sulaukti Vyriausiojo administracinio teismo sprendimo, tačiau žinome, kad draudimas R. Paksui kandidatuoti į prezidento postą išlieka ir, be to, neribotą laiką", - sakė Z. Vaigauskas. Pasak Z. Vaigausko, VRK kreipsis į R. Paksą primygtinai ragindama nutraukti rinkimų kampaniją. Z. Vaigauskas spėjo, kad ligi šiol vykdytą kampaniją R. Paksas gali pervadinti Liberaldemokratų partijos kampanija rinkimuose į Europarlamentą. Sulaukusi Vyriausiojo administracinio teismo sprendimo, VRK jokių atskirų sprendimų dėl R. Pakso nepriims, nes sprendimas neregistruoti R. Pakso kandidatų jau priimtas. Z. Vaigauskas jau anksčiau yra sakęs, kad R. Paksas, neregistruotas kandidatu, negali vykdyti rinkimų kampanijos ir juo labiau rinkti lėšų iš gyventojų savo, kaip kandidato, vardu. Pasak VRK vadovo, per 25 dienas nuo VRK sprendimo neregistruoti jo kandidatų, t.y. iki birželio 1 d., R. Paksas privalės pateikti VRK specialios rinkimų sąskaitos ataskaitą. VRK buvo leidusi R. Paksui atsidaryti tokią sąskaitą.

• **Konservatorių sprendimas - negarbingas.** Liberalų ir centro sąjungos pirmininkas Artūras Zuokas Tėvynės sąjungos sprendimą pirmalaikiuose prezidento rinkimuose toliau remti tik buvusio vyriausiojo euroderbybininko Petro Auštrevičiaus kandidatūrą pavadino negarbingu, nes konservatoriai nuo pat pradžių dalyvavo diskusijose dėl Valdo Adamkaus kandidatūros kėlimo. Parlamentaro Andriaus Kubiliaus vadovaujami konservatoriai iki šiol deklaravo paramą dviem kandidatams - P.Auštrevičiui ir kadenciją baigusiam prezidentui V.Adamkui, kuri iškėlė opozicinę Liberalų ir centro sąjungą.

A.Zuokas teigė, kad šio konservatorių žingsnio negali vertinti kaip smūgio, nes tai buvo žinoma jau prieš tris savaites. "Šis sprendimas mums nėra staigmena, nes tai buvo aišku nuo pat pradžių, kai konservatoriai siekė remti Darbo partijos remiamą kandidatą P.Auštrevičių", - sakė A.Zuokas. Jis pažymėjo, kad pastaruoju metu konservatoriai ir pats P.Auštrevičius ima kvestionuoti V.Adamkaus pasitraukimo iš rinkimų kovos klausimą, nors kai buvo svarstoma tokia idėja, buvo numatyta tik viena galimybė V.Adamkui atsiimti savo kandidatūrą - laikinojo prezidento Artūro Paulausko, jei šis būtų nusprendęs dalyvauti rinkimuose, naudai. "Pono Auštrevičiaus kandidatūros rėmimas - tik šito kandidato įsivaizdavimas. Apie tai niekada nebuvo kalbama", - sakė A.Zuokas.

Anot A.Kubiliaus, konservatoriai mano, jog V.Adamkus į antrąjį rinkimų turą ir taip pateks, o suteikus papildomos paramos P.Auštrevičiui yra galimybė, kad antrajame ture bus du dešiniųjų remiami kandidatai.

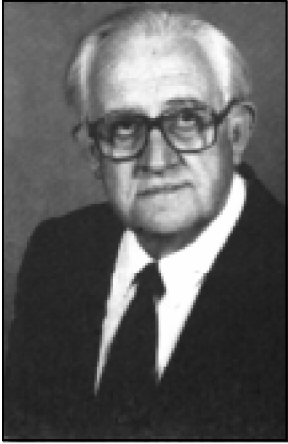
Prezidento posto taip pat siekia valdančiosios Lietuvos socialdemokratų partijos iškeltas laikinasis Seimo pirmininkas Česlovas Juršėnas, socialdemokratų partnerės Naujosios sąjungos iškelta socialinės apsaugos ir darbo ministrė Vilija Blinkevičiūtė bei Valstiečių ir Naujosios demokratijos partijų sąjungos pirmininkė Kazimira Prunskienė. Pirmalaikiai prezidento rinkimai vyks birželio 13 dieną.

• **JAV bendrovę "Williams" apkaltinęs** korupcija Seimo vicepirmininkas Vytenis Andriukaitis gali atsidurti teisiamųjų suole. Socialdemokratas gavo iš JAV grėsmingą laišką, kuriame reikalaujama pasiaiškinti dėl savo pareiškimų apie "Williams". Politikui primygtinai patariama pateikti šiuos kaltinimus pagrindžiančius faktus. "Williams" reikalauja, kad atsakymai raštu turi būti pateikti iki gegužės 28 dienos. Prieš "Mažeikių naftos" pardavimą "Williams" kovojęs V. Andriukaitis Mažeikų įmonės privatizavimo aplinkybes tiriančios Seimo komisijos posėdyje gegužės pradžioje "Williams" išvadino korumpuota, nešvaria kompanija. "Williams" atstovaujančio Ronaldo Majorso laiške Seimo vicepirmininkui užsimenama, jog ši bendrovė rengiasi teismo procesui prieš V. Andriukaitį. Tuo tarpu V. Andriukaitis vakar pareiškė, jog nė kiek nebijo "Williams". Savo teiginius jis žadėjo pagrįsti ir savo turima informacija, ir naujais įrodymais.

• **Konservatorių vadovybė** konstatavo esanti įsitikinusi, jog "Auštrevičius, tremtinio vaikas, nebuvo, nėra ir nebus valdomas rusiškų ar kitokių nešvarių pinigų". Neoficialiais duomenimis, konservatoriams užkliuvo ir tai, kad slepiama, kas padengė po praėjusių prezidento rinkimų likusias V. Adamkaus rinkimų štabo skolas - daugiau kaip milijoną litų.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Algirdas Pužauskas

JAV prezidentas George Bush pareiškė gegužės 20 dieną, kad irakiečiai yra pasirengę perimti Irako politinę galią iš karinės koalicijos. Nežiūrint to, reikia laukti sunkių dienų jau ir po birželio 30 dienos, kada ta politinė galia bus perduota. Artėjant Amerikos balsavimams, visų politinių partijų amerikiečiai linkę pripažinti, kad Irako karo problemos sukelia netikėtų sunkumų ir amerikiečiams. Daug Amerikos balsuotojų mano, kad Irako klausimai bus gvildinami namie ir sumažins prezidento gausimus balsus. Paaiškėjo, kad daug nemalonių klausimų iškilo Amerikos sudarytoje Irako valdymo taryboje. Ilgą laiką Irako taryboje veikė tarybos narys Ahmed Chalabi. Gegužės 20 dieną Irako politiniai veikėjai, padedami amerikiečių, užpuolė kelis pastatus Bagdade ir iškraustė įstaigos kompiu-

Amerikiečiai kariai veža sužeistą Baghdade savo draugą, kai irakiečių partizanų sviesta granata jį sunkiai sužeidė. *NYT*

NESUTARIMAI IRAKE

terius, įvairių dokumentų spintas. Daug užpuolikų vilkėjo Irako policijos uniformas, kiti dėvėjo civilius rūbus. Pats Chalabi skundėsi, kad jo štabo baldai buvo išvartyti, jo šeimos nuotraukos, paveikslai sudaužyti. Panašūs veiksmai palietė Chalabi politinės partijos įstaigas, - Irako Nacionalinį Kongresą" ir Chalabi privatų butą. Visa tai įvyko Amerikos įstaigoms vadovaujant, skundėsi Chalabi. Jis mano, kad šio puolimo autoriai savo taikiniu turėjo Irako tarybos žvalgybos viršininką Aras Habib, kuris vadovauja tarybos žvalgybos darbuotojų tinklui. Paaiškėjo, kad Amerikos žvalgyba įtaria, kad Chalabi valdoma organizacija vogė lėšas, gaunamas iš JAV žvalgybos darbuotojų, vos tris dienas prieš šį konfliktą, JAV žvalgybos lėšos Chalabi organizacijai buvo nutrauktos. Tai buvo Pentagono skiriami 335,000 dolerių per mėnesį. Daug irakiečių buvo įsitikinę, kad Chalabi yra tas Amerikos pasidavėlis, prezidento Busho tarnas. Pats Chalabi pasakė sukviestų užsienio reporterių būriui, kad Amerika pašalino Saddam Husseiną, tai dabar turėtų palikti irakiečiams Irako valdymo darbą. Reporteriai rašė, kad Chalabi dėl šių įvykių palinko į Irako šiitų politinę kryptį. Jis kaltina civilinį Irako

valdytoją Paul Bremer. Chalabi sakė, kad Irako baathistai pradėjo naikinti laisvės trokštančius irakiečius, prižiūrint Amerikos karinėms jėgoms. Amerikiečiai bando sunaikinti jį kaip politinę Irako jėgą, pasakė jis, pridėjęs, kad JAV išlaisvino Iraką ir atėjo laikas pasitraukti. Mes dėkingi prezidentui Bush už Irako išlaisvinimą, bet dabar Irakas turėtų pats tvarkyti savo reikalus.

Kalbant apie Irako opozicijos ginklus, jų negalint surinkti iš visų Amerikos priešų ginklų ir sunaikinti, amerikiečiai pradėjo ginklus pirkti. Žiniasklaida pranešė iš Bagdado, kad per vieną dieną trijose vietovėse, gegužės 18 d. šimtai irakiečių pardavė amerikiečiams kareiviams 56,536 ginklus ir JAV sumokėjo už juos 761,357 dol. Tarp minosvaidžių, lengvų raketų svaitytojų, granatų ir automatinų šautuvų, pardavimo stalai buvo saugomi. Populiarus prekybai buvo futbolo stadionas, cigarečių fabrikas netoli miesto. Prekyboje dalyvavo ir vaikai, atnešę maišuose daug šaudmenų, įvairių kulkų.

Už rankinę granatą irakietis reikalavo ir gavo 20 dolerių. Priešlėktuvinė raketa buvo verta 500 dolerių. Automatinis K - 47 šautuvas davė pardavėjui 20 dolerių, tačiau po kelių dienų tokie šautuvai buvo parduodami sumažintom kainom. Raketų nešamas rusiškas granatų svaitytojas davė pardavėjui 200 dol., nes tas buvo naujas ginklas. Vienas pirklys, atnešęs kelis šautuvus, uždirbo daugiau 600 dol., nes pardavė tris automatinius šautuvus, du naujus ir vieną parūdijusį. Šalia amerikiečių dalinių perkamų ginklų, daug parduodama juodoje rinkoje. Specialistai superka senus, naudotus ginklus, juos išvalo, sulaisto ir parduoda aukštesnėmis kainomis. Ypatingai reikalaujami rankiniai ginklai, kuriuos lengva paslėpti.

— Keliais sakiniais —

• **Indijoje** baigėsi parlamento rinkimai, buvo išrinkti visi 545 seimo nariai, aiškiai pergalę laimėjo Kongreso partija. Jos vadovė yra buvusio premjero Rajiv Gandhi našlė Sonia, gimusi Italijoje. Kongreso partija paskutiniame seime turėjo 112 vietas, dabar narių skaičius padidėjo iki 149. Įvairių partijų vadovai ragino, tiesiog prašyte prašę Sonią būti vyriausybės premjere, bet ji atsakė. Manoma, kad jos nutarimą nebūti vyriausybės gal-

va paveikė ir Sonios vaikai. Sūnus Rahul Gandhi pats buvo išrinktas į seimą Urttan Pradesh provincijoje. Ligšiolinė vyriausybė, vadovaujama nacionalistų partijos veikėjo Atal Bihari Vajpayee prieš balsavimą vykusioje kampanijoje labai naudojosi kalbėdamas apie Indijos svetimšalius, kuriems netiktų būti vyriausybės priekyje. Kongreso partija su savo kairiojo sparno koalicijos nariais turės Indijoje persvarą ir aiškią daugumą parlamente. Premjeru buvo be didesnių nesutarimų pakviestas nuo-

saikus ekonomistas Manmohan Singh, buvęs finansų ministras 1991-1996 metais. Primdamas jam siūlomas pareigas Singh pasakė, kad ji suprantą, kad jo vadovė bus Sonia, tačiau ji sumanė suteikti jam garbę ir našta, kurią jis prisiima. Manoma, kad Sonios suaugę vaikai sūnus Rahul ir Priyanka prisidėjo prie motinos nutarimo nesiimti premjerės vietos, nes tai būtų jai didelė našta. Po visų atentatų ji būtų nuolatiniame pavojuje.

• **Taivania** naujai išrinktas (Nukelta į 3 p.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: EDITORIAL BOARD

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78. Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiuro numerio kaina - \$1.00. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

IŠ LIETUVOS RESPUBLIKOS
KONSTITUCINIO TEISMO SPRENDIMO

Žinių agentūros paskelbė dar kartą pasauliui, kad Lietuva tikrai demokratinė valstybė, nes Konstitucinis Teismas galutinai išsprendė, kad Konstituciją ir savo priesaiką suniekinęs Rolandas Paksas nebegali visam laikui kandidatuoti į Lietuvos Respublikos prezidento postą.

Konstitucinio Teismo nutarimu, Prezidento priesaika turi konstitucinę reikšmę ir iškelia konstitucines teises pasekmes. Už šiurkštų Konstitucijos pažeidimą, priesaikos sulaužymą, iš Respublikos Prezidento pareigų apkaltos proceso būdu pašalintas asmuo negali dar kartą prisiekti Tautai, nes visada iškiltų abejonė dėl jo duodamos priesaikos tikrumo ir patikimumo, taigi ir dėl to, ar priesaiką duodantis asmuo Prezidento pareigas tikrai vykdys taip, kaip jas vykdyti įpareigoja priesaika Tautai, ar šis asmuo vėl nesulaužys priesaikos, ar jo vėl duodama priesaika Tautai nebus melaginga.

Konstitucinio Teismo nutarime konstatuojama, kad Konstitucija, kaip aukščiausios teisinės galios aktas ir visuomenės sutartim yra grindžiama universaliais neginčijamomis vertybėmis: suvereniteto priklausymu Tautai, žmogaus laisvių ir teisių pripažinimu bei jų gerbimu, pagarba teisei, valdžios galių ribojimu ir priederme tarnauti žmonėms teisingai. “Konstitucija yra vientisas aktas, ją sudaro normos ir principai, visos Konstitucijos negalima aiškinti vien pažodžiui”, – pasakyta Konstitucinio Teismo nutarime. Nutarime pabrėžiama, kad pagal Konstituciją visos valstybės valdžią įgyvendinančios institucijos turi būti sudaromos tik iš tokių piliečių, kurie be išlygų paklūsta Tautos priimtai Konstitucijai ir kurie eidami Konstitucijoje numatytas pareigas besąlygiškai vadovaujasi Konstitucija, teise, Tautos ir Lietuvos valstybės interesais.

Pagal nutarimo, Respublikos Prezidento konstitucinis statusas yra ypatingas, nes Respublikos Prezidentas turi tokius įgaliojimus, kuriuos įgyvendindamas gali daryti didelę įtaką Seimui, Vyriausybei bei sudarant teisinę valdžią. Pagal Konstituciją, Prezidentui, kaip valstybės vadovui, yra pareiga veikti taip, kad būtų palaikomas darnumas tarp valstybės valdžią vykdančių institucijų, kad valstybės piliečiai galėtų pasitikėti Prezidento – valstybės vadovo institucija, kad Lietuvos valstybė būtų tinkamai atstovaujama santykiuose su kitomis valstybėmis ir tarptautinėmis organizacijomis. Nutarime dar pabrėžiama, jog pradėdamas eiti pareigas Prezidentas prisiekia Tautai būti ištikimas Lietuvos Respublikai, Konstitucijai, sąžiningai eiti savo pareigas ir būti visiems lygiai teisingas. Todėl Konstitucinis Teismas konstatavo, jog Konstitucijoje nustatyta, kad asmuo, kuris apkaltos proceso tvarka buvo pašalintas iš pareigų, negali būti renkamas ne tik Respublikos Prezidentu, bet ir Seimo nariu, negali būti skiriamas KT teisėju, Aukščiausiojo Teismo ir Apeliacinio teismo teisėjais, Vyriausybės nariu ir Valstybės kontrolieriumi.

Konstitucinio Teismo nutarimas Rolando Pakso atveju yra galutinis ir neskundžiamas. Jis skelbiamas Lietuvos Respublikos vardu. Pasirašė KT teisėjai: *Armanas Abramavičius, Egidijus Jarašiūnas, Egidijus Kūris, Kęstutis Lapinskas, Zenonas Namavičius, Augustinas Normantas, Jonas Prapiestis, Vytautas Sinkevičius, Stasys Stačiokas.*

(S. Tūbėnas)

VYTAUTAS LANDSBERGIS:

KAI LATVIJA STIPRĖJA, LIETUVA SILPNĖJA

Latvijos Seimas priėmė sprendimą atverti visuomenei KGB archyvus ir buvusių KGB agentų bylas. Tuo pačiu žygiu kaimynų Seimas pratęsė dar dešimčiai metų draudimą buvusiems KGB bendradarbiams užimti atsakingas valstybės pareigas. Ten dekaegėbi-zacija veikia, kaip ir teisingumas persekiojant kolaborantus enkavedistus - sovietinius karo nusikaltėlius ir genocido vykdytojus.

Lietuvoje, esant valdžioje dabatinei daugumai, einama priešinga kryptimi. Rinkimuose į savivaldybių tarybas panaikintas įstatymo reikalavimas net informuoti rinkėjus apie kandidato kagėbinę praeitį. Iniciatorius buvo LSDP sparno atstovas Seimo narys A. Sakalas, veikiau gal tik vykdęs partijos valią. Prisimindami, kad senojoje sistemoje čekistai buvo "partijos durklas", nevaržomas rinktis priemonių šventoje kovoje dėl valdžios pasaulyje, o dabartinėje Rusijoje "durklas" pats tapo valdžia, nustūmęs buvusį šeimininką kompartiją į tariamą opoziciją (iš tikrųjų pasidaręs parlamentą be opozicijos) turime pagrindo rūpintis. Visai logiškai atrodytų, jei KGB-FSB, kuri, anot ištvermingiausiojo žmogaus teisių gynėjo Sergejaus Kovaliovo, tapo Rusijos valdančiąja partija, norėtų savo tvarkos visur aplink, taigi pirmiausia Lietu-

voje. Mūsų vargšė šalis taip kliudo jiems valdyti Karaliaučiaus kraštą! Žinomas R. Pakso šūkis "bus tvarka!" kaip tik ir dvelkė tuo senosios naujosios diktatūros kvapeliu, ir vietiniams politikams su nacių ereliais jį pasiūlė būtent Rusijos tarnybų specialistai.

Tuo laikotarpiu matėme vis įžulesnį, vis atviresnį buvusių KGB ir Rusijos karinės žvalgybos pareigūnų skverbimąsi į svarbias valstybės valdymo sritis. Jau nuo seno - ir į antivalstybę, į kriminalinį pasaulį, kuris gobšiu griovimu atlieka dar ir politinį uždavinį. Jei nesusitvarkytume su nusikaltėliais, Maskva projekta-vo skelbti, kad Lietuva - "nepavykusi valstybė", kurią valdo gangsteriai, tad reikia įsikišti jėga. Tam tikslui reikėjo šalinti kliudančius V. Gri-garavičių, M. Laurinkų.

O pastaruoju metu buvę agentai ir informatoriai stengiasi išskopti kuo aukščiau. Štai žemosios instancijos teismo sprendimas, kuriuo, neturint įstatyminio pagrindo, panai-kinta galutinė ir neatšaukiama Aukščiausiojo Teismo 1992 m. nutartis apie daugeliu dokumentų visiškai įrodytą vienos politikės bendradarbiavimą su KGB; sykiu panaikinta prievolė perspėti rinkėjus savo rinkiminiuose plakatuose. Istorija, kuri gula į tą pačią KGB revanšo ir įsigalėjimo bangą.

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

(Atkelta iš 2 p.)
prezidentas Chen Shui-boan davė priesaiką, pažadėdamas laikytis konstitucijos, laikydamasis įstatymų, siekdamas žmonių gerovės. Jis tačiau išgirdo iš Kinijos komunistų spaudos, kad jam neleistina ginklo jėga ar kokiais referendumais siekti nepriklausomo Taivanio. Kinija patarė prezidentui tęsti toliau pasitarimus dėl abiejų šalių susijungimo ir taikos.

- **Pentagonas** paskelbė Vašingtone, kad iš Pietinės Korėjos 3,600 kareivių bus perkelti į Iraką, sustiprinti ten laikomas jėgas vieneriems metams. Tai yra dalis Korėjoje laikomų 37,000 karių. Telefoniniame pasikalbėjime prezidentas Bush išgirdo prezidento Roh Moohyun pažadą atsiųsti į Iraką 3,600 Pietų Korėjos kareivių, kurie pakeistų iš ten išvažiuojančius Ispanijos kareivius.

- **JAV karo** lėktuvai apšaudė netoli Sirijos-Irako sienos esančius kaimus. Vienoje vietovėje lėktuvai palaikė kelių kaimų gyventojų šaudymą į orą priešų puolimu ir atsiliepė

atsišaudymais. Paaikškėjo, kad ten prie Jordano-Sirijos sienos kelių kaimų gyventojai šventė vestuves ir vietinių žmonių papročiais šaudė iš džiaugsmo. Žuvo 45 žmonės, jų tarpe 15 vaikų ir 10 moterų. Apie žuvusius paskelbė Ramadi miesto Sirijos policijos vadas. Spauda skelbia, kad apylinkės žinomos kaip šmugelio vietovės. Per sieną be jokių muitų vyksta nelegali prekyba, ypač daug prekiaujama ginklais.

- **Du demokratų** partijos kandidatai, trečiosios ar nepartinės “vartotojų” grupuotės kandidatas Ralph Nader mandagam pasimatyme susitiko su sen. John Kerry ir sužinojo, kad Nader nemano pasitraukti iš prezidentūros rinkimų. Naderis mano, kad balsavimuose jis daugiau pakenks prezidentui Bushui negu galėtų pakenkti Kerry kandidatūrai. Naderis paviliotų tuos amerikiečius, kurie pasisako prieš Irako okupavimą ir kariuomenės ten laikymą.

- **Kareiviai** prie Bagdado aerodromo užtiko seną artilerijos sviedinį, kuriame rado pamažu garuojančių sarin cheminių dujų likučius. Spėjama, kad

Štai ir pakartotiniai signalai apie buvusį prezidento R. Pakso artimiausią žmogų, be kurio net negalėjo gyventi. Tai Rusijos karo akademijos auklėtinio psichologijos daktaro J. Borisovo fenomenas. Nepavykus valdžios perėmimui, dabar jam liepta leistis į dugną ir tyliai pratūnoti, kad tik skysti lietuviai paliktų jį Lietuvoje.

Tad kas vyksta Latvijoje ir kas vyksta Lietuvoje? Latvija stabdo savo kagėbyną, stiprėja, nebijo Maskvos, susigrąžina gerą vardą ir netrukus taps, vadovaujama prezidentės Vairoso Vykės-Freibergos, Baltijos regiono vadove.

Lietuva silpnėja, moraliai ir politiškai, tiek dėl vis grįžtančios senojo mąstymo kai-riųjų valdžios, tiek dėl pataikavimo kagėbynei ir dėl skandalingosios paksiados. Kad Lietuva neseniai buvo vadovė - jau užmiršta, kad ir kiek mūsų valdantieji girtųsi ekonomikos procentais. O štai Europos kryptimi - vėl apsileidimas, tad ir laukiamas apsi-juokimas. Dar laukia galimas visiškas populistų įsigalėjimas rudenį Seime. Populistinė ir prorusiška kryptis - tai ir senasis mielas komunizmas su rojaus pažadais, ir naujasis rusiškas ekspansionizmas, patikėjęs pranešimais nuo Baltijos, kad lietuvio baudžiauninko kaina - butelis vodkos ir agurkas.

tai sviedinys iš senų dienų Sad-dam Husseino turėto arsenalo. Kariniai specialistai bombą išardė ir sunaikino. Nuo to niekas nenukentėjo, tačiau liko išpūdis, kad Irakas yra turėjęs masinio žudymo cheminių ginklų. Jie buvo naudojami prieš Irako kurdus ir prieš politinius priešus Irako viduje bei prieš Irano kariuomenę buvusiam Irako-Irano kare.

- **Prezidentas Bush** ir kandidatas į prezidento vietą sen. John Kerr visiškai sutarė paminėdami garsią JAV bylą, kuri liečia lygias teises ir rasinę nesantaiką tarp rasių. Byla pasiekė Aukščiausiąjį Teismą. Ji buvo žinoma kaip “Švietimo Tarybos ir Brown byla”. Teismas prieš 50 metų nustatė, kad rasinis švietimo atskyrimas yra neteisingas ir proga siekti mokslo yra visiems lygi. Afroamerikietis pastorius Oliver Brown kreipėsi į teismą, skųsdamas, kad jo duk-tė, 9 metų mokinė Linda, negali siekti mokslo, nes ji juoda ir neturtinga. Teismas pripažino, kad Lindos teisės laužomos ir reikia panaikinti rasinį skirstymą. Nuo tų dienų dar buvo daug rasinės nelygybės ir bylų.

R.PAKSAS NEBEGALĖS KANDIDATUOTI Į PREZIDENTUS

2004 gegužės mėn. 25 d. (ELTA, LRT, www.DELFI.lt) Po Konstitucinio Teismo nutarimo nuo prezidento pareigų nušalintas Rolandas Paksas visą likusį gyvenimą nebegalės dalyvauti prezidento rinkimuose. Kaip Lietuvos radijui sakė Teisės universiteto Konstitucinės teisės katedros docentas Gediminas Mesonis, nutarimo esmė ta, jog apkalta skirta tam, kad asmuo, sulaužęs priesaiką, nebegalėtų grįžti į tą patį postą.

Pasak teisininko, aiškinamas Konstituciją KT pabrėžė, jog Konstitucijos sulaužymas užkerta kelią vėl kandidatuoti į postą, kuriame reikia prisiekti.

Konstituciją sulaužęs R. Paksas nebegalės dalyvauti rinkimuose ne tik artimiausius 5 metus, kaip buvo numatęs Seimas gegužę priimtose įstatymo pataisose, bet ir visą likusį gyvenimą, nes pagal Konstituciją asmuo niekada negali užimti tokių pareigų, kurias užimdamas kartą jau sulaužė priesaiką.

Pasak Konstitucinio Teismo nutarimo, Prezidento priesaika turi konstitucinę reikšmę ir sukelia konstitucines teises pasekmes. Už šiurkštų Konstitucijos pažeidimą, priesaikos sulaužymą iš Respublikos Prezidento pareigų apkaltos proceso tvarka pašalintas asmuo negali dar kartą prisiekti Tautai, nes visada kiltų ir niekada neišnyktų pagrįsta abejonė dėl jo vėl duodamos priesaikos tikrumo ir patikimumo, taigi ir dėl to, ar priesaiką duodantis asmuo Prezidento pareigas tikrai vykdys taip, kaip jas vykdyti įpareigoja priesaika Tautai, ar šis asmuo vėl nesulaužys priesaikos, ar jo vėl duodama priesaika Tautai nebus fiktyvi.

Konstitucinio Teismo nutarimas yra galutinis ir neskundžiamas. Jis skelbiamas Lietuvos Respublikos vardu.

Į Konstitucinį Teismą kreipęsi 29 parlamentarai prašė ištirti, ar Konstitucijai neprieštarauja Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymo pakeitimai, kuriais buvo nustatyta, kad Respublikos Prezidentu negali būti renkamas asmuo, kurį Seimas apkaltos proceso tvarka pašalino iš užimamų pareigų ar panaikino jo Seimo nario mandatą, jeigu nuo jo pašalinimo iš užimamų pareigų ar jo Seimo nario mandato panaikinimo praėjo mažiau kaip 5 metai.

Konstitucija - aukščiausios teisinės galios aktas

Konstitucinio Teismo nutarime konstatuojama, kad Konstitucija, kaip aukščiausios teisinės galios aktas ir visuomenės

sutartis, yra grindžiama universaliomis, nekvestionuojamomis vertybėmis: suvereniteto priklausymu Tautai, demokratija, žmogaus teisių ir laisvių pripažinimu bei jų gerbimu, pagarba teisei ir teisės viešpatavimu, valdžios galių ribojimu, valdžios įstaigų priederme tarnauti žmonėms ir atsakomybe visuomenei, teisingumu, atviros, darnios pilietinės visuomenės ir teisinės valstybės siekiu.

"Konstitucija yra vientisas aktas, ją sudaro normos ir principai, visos Konstitucijos nuostatos yra tarpusavyje suderintos ir sudaro vieningą darnią sistemą, todėl Konstitucijos negalima aiškinti vien pažodžiui. Konstitucijos turinį galima atskleisti tik taikant įvairius aiškinimo metodus: sisteminių, bendrųjų teisės principų, loginį, lyginamąjį ir kt. Tik taip visapusiškai aiškinant Konstituciją galima sudaryti prielaidas realizuoti jos, kaip visuomenės sutarties ir aukščiausios teisinės galios akto, paskirtį, užtikrinti, kad nebus nukrypta nuo Konstitucijos prasmės", - pabrėžiama Konstitucinio Teismo nutarime, apie kurio esmę informuoja atstovė spaudai.

Nutarime nurodoma, kad pagal Konstituciją visos valstybės valdžią įgyvendinančios institucijos turi būti sudaromos tik iš tokių piliečių, kurie be išlygų paklūsta Tautos priimtai Konstitucijai ir kurie eidami Konstitucijoje numatytas pareigas besąlygiškai vadovaujasi Konstitucija, teise, Tautos ir Lietuvos valstybės interesais.

Konstitucijoje įtvirtintas apkaltos institutas, kai už šiurkštų Konstitucijos pažeidimą, priesaikos sulaužymą, nusikaltimo padarymą Respublikos Prezidentas, Konstitucinio Teismo teisėjas, Aukščiausiojo Teismo teisėjas, Apeliacinio teismo teisėjas gali būti pašalintas iš užimamų pareigų, gali būti panaikintas Seimo nario mandatą, yra vienas iš Tautos savisaugos, jos gynimosi nuo nurodytų aukščiausių pareigūnų, nepaisančių Konstitucijos ir teisės, būdų.

Prezidento priesaika turi konstitucinę reikšmę

Pasak nutarimo, Respublikos Prezidento konstitucinis statusas yra ypatingas, Respublikos Prezidentas turi tokius įgaliojimus, kuriuos įgyvendindamas gali daryti didelę įtaką Seimui, Vyriausybei; Respublikos Prezidentas turi svarbius įgaliojimus formuojant teisminę valdžią. Pagal Konstituciją Prezidentui, kaip valstybės vadovui, kyla pareiga veikti taip, kad būtų palaikoma

Laima ir Rolandas Paksai Lietuvos prezidento rūmuose inauguracijos pokylio metu 2003 m.

darni sąveika tarp valstybės valdžią vykdančių institucijų, kad Lietuvos piliečiai galėtų pasitikėti Prezidento - valstybės vadovo institucija, kad Lietuvos valstybė būtų tinkamai atstovaujama santykiuose su kitomis valstybėmis, su tarptautinėmis organizacijomis.

Kaip pabrėžiama nutarime, pradėdamas eiti pareigas Prezidentas prisiekia Tautai būti ištikimas Lietuvos Respublikai, Konstitucijai, sąžiningai eiti savo pareigas, būti visiems lygiai teisingas. Priesaika nėra vien formalus ar simbolinis teisės aktas, ji nėra vien iškilmingas priesaikos žodžių ištartimas ir priesaikos akto pasirašymas. Todėl ši priesaika turi konstitucinę reikšmę ir sukelia konstitucines teises pasekmes.

Pagal Konstituciją tik Seimas turi įgaliojimus spręsti, ar apkaltos proceso tvarka pašalinti asmenį iš užimamų pareigų, panaikinti jo Seimo nario mandatą. Jeigu Seimas, laikydamasis Konstitucijos, apkaltos proceso tvarka pašalina valstybės pareigūną iš užimamų pareigų, panaikino jo Seimo nario mandatą, toks Seimo sprendimas yra galutinis; asmuo, kurį Seimas apkaltos proceso tvarka pašalino iš pareigų, negali išvengti konstitucinės atsakomybės nei naujais Respublikos Prezidento rinkimais, nei referendumu, nei koku nors kitu būdu.

Konstitucinis Teismas pabrėžė, kad konstitucinės atsakomybės turinį sudaro ir tokio valstybės pareigūno pašalinimas iš pareigų ir iš to išplaukiantis draudimas tokiam asmeniui ateityje užimti tokias Konstitucijoje numatytas pareigas, kurias asmuo gali pradėti eiti tik po to, kai duoda Konstitucijoje numatytą priesaiką. Pagal Konstituciją prisiekti turi ne tik Respublikos Prezidentas, bet ir Seimo nariai, Vyriausybės nariai, teisėjai, valstybės kontrolierius.

Sulaužius Konstituciją nebegali būti renkamas

Todėl Konstitucinis Teismas konstatavo, kad Konstitucijoje yra nustatytas toks reguliavimas, kad asmuo, kuris apkaltos proceso tvarka buvo pašalintas iš užimamų pareigų, buvo panaikintas jo Seimo nario mandatą, niekada negali būti renkamas ne tik Respublikos Prezidentu, bet ir Seimo nariu, negali būti skiriamas Konstitucinio Teismo teisėju, Aukščiausiojo Teismo teisėju, Apeliacinio teismo teisėju, negali būti skiriamas Vyriausybės nariu, valstybės kontrolieriumi.

Konstitucinis Teismas pripažino, jog Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymo 2 straipsnio nuostata, kad asmuo, kurį Seimas apkaltos proceso tvarka pašalino iš pareigų, panaikino jo Seimo nario mandatą, gali būti renkamas Respublikos Prezidentu, jeigu nuo jo pašalinimo iš pareigų, Seimo nario mandato panaikinimo praėjo 5 metai,

SULAUŽĖ PARTIZANO PRIESAIKĄ

Vyriausybė pritarė siūlymui anuliuoti Juozapui Bieriui kario - savanorio statusą, nutraukti pirmojo laipsnio valstybinės pensijos mokėjimą ir kreiptis į teismą, kad būtų išieškotos nepagrįstai išmokėtos lėšos.

Gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrui atlikus papildomą archyvinį tyrimą, nustatyta, kad J. Bieris sulaužė partizano priesaiką, išdavė savo bendražygius, kurie po to buvo nužudyti. Gyventojų genocido ir rezistencijos centro generalinė direktorė Dalia Kuodytė pripažino, kad darbuotojai neatidžiai išstudijavo visus archyvinius dokumentus.

J. Bieris bus išbrauktas iš ginkluoto pasipriešinimo (rezistencijos) dalyvių - karių savanorių, kuriems nuo 2000

prieštarauja Konstitucijai, nes pagal Konstituciją toks asmuo niekada negali būti renkamas Respublikos Prezidentu.

Kartu Konstitucinis Teismas pripažino, kad Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymo 2 straipsnio 2 dalis ta apimtimi, kuria nustatyta, kad Respublikos Prezidentu negali būti renkamas asmuo, kurį Seimas apkaltos proceso tvarka pašalino iš užimamų pareigų, panaikino jo Seimo nario mandatą už tokio nusikaltimo, kuriuo kartu nėra šiurkščiai pažeista Konstitucija, sulaužyta priesaika, padarymą, neatitinka Konstitucijos.

Įsigaliojus Konstitucinio Teismo nutarimui, Vyriausiasis administracinis teismas planuoja grįžti prie atidėtų skundų dėl R. Pakso neregistruotimo ir paskelbti savo sprendimą, ar Vyriausioji rinkimų komisija šių metų gegužės 7 d. pagrįstai atsisakė R. Pakso registruoti kandidatu į Prezidentus.

m. birželio 1 d. buvo paskirtos pirmojo laipsnio valstybinės pensijos, sąrašo.

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrui pavesta pasirūpinti, kad įstatymų nustatyta tvarka būtų išieškotos į valstybės biudžetą nepagrįstai J. Bieriui išmokėtos valstybinių pensijų sumos.

Tai jau antras atvejis, kai Vyriausybei siūloma pripažinti gyventoją netekus kario - savanorio statuso - 2001 metais toks statusas buvo anuliuotas Zenonui Griguzevičiui ir iš jo nuspręsta išieškoti nepagrįstai išmokėtą pensiją - beveik 18 tūkstančių litų.

Šiuo metu pirmojo laipsnio valstybinės pensijos (552 litai) yra mokamos daugiau kaip tūkstančiui rezistencijos dalyvių.

ELTA

V. ADAMKAUS RINKIMŲ FINANSINIAI RĖMĖJAI

Vilnius, gegužės 27 d. (ELTA). Pirmalaikiuose Prezidento rinkimuose dalyvaujančio Valdo Adamkaus rinkimų štabas žada nuo penktadienio skelbti internete šio kandidato finansinius rėmėjus.

Anot V. Adamkaus rinkimų štabo ketvirtadienį išplatinto pranešimo, kadenciją baigusio valstybės vadovo rinkimų kampanijai jau yra paaukota per 300 tūkst. litų. Didžioji dalis lėšų - per 250 tūkst. litų - surinkta praėjusią savaitę Vilniuje surengtame V. Adamkaus rėmėjų susitikime.

Kaip skelbia V. Adamkaus rinkimų štabas, tarp Liberalų ir centro sąjungos iškeltą V. Adam-

kų parėmusių asmenų yra Šarūnas Marčiulionis, Kazimieras Motieka, Arvydas Avulis, Sabina Repčenkienė, Saulius Arvasevičius, Česlovas Okinčicas, Kęstutis Užpalis, Arūnas Šikšta, taip pat koncernas SBA, Baltijos - Amerikos klinika, bendrovė "Siemens".

V. Adamkaus rinkimų štabas skelbia šiuo metu rinkimų reikmėms ir agitacijai esąs išleidęs 86 tūkst. litų.

"Apie visus paaukotas pinigų ir išlaidas, vadovaujantis šiuo metu galiojančiais įstatymais, bus pranešta Vyriausiajai rinkimų komisijai birželio 3 dieną", - tvirtina V. Adamkaus rinkimų štabo vadovas Darius Gudelis.

NERIMO PASAKA

LEITENANTAS
Antanas Dundzila

IV.

XXXX

Žygyje tą dieną mūsiškiai susidūrė su priešu, netekome kulkosvaidininko. Kai, viskam nurimus, apžiūrėjome mus puolusių irakiečių pozicijas, ten išsidraikę gulėjo dvidešimt lavonų.

Mūsų daliniui tai buvo pirmojo mūšio krikštas ir pirmoji auka. Žuvusiųjų santykis 1:20 laimėtame susirėmime dalinio vyrams daug nereiškę, nes mūsiškio žuvinimas mus visus kone asmeniškai slėgė. Pirmosios savųjų aukos karius labai paveikia. Kai žmogus miršta civiliniame gyvenime, už artimųjų ratelio gyvenimas nestoja. Kautynių lauke iš vis niekas nestoja, gyvieji uždavinį vykdo toliau. Man tuo metu terūpėjo užsitikrinti, kas dalinyje perims kulkosvaidį. Jau nuvažiuojant, dar mačiau, kai sanitarai žuvusiojo palaičius kėlė į juodą plastikinį maišą.

Vyrai tylėjo, bet budriai sekė pro mus skriejančią aplinką. Pirmas prabilo mus beveik visur lydėjęs karo korespondentas:

- Aš dar vakar mačiau, kai jis laišką rašė... Sėdėjo ant savo šalmo ir ant kelių, labai nepatogiai rašė. Jam siūliau į mano diktofoną įkalbėti, juostelę būčiau išsiuntęs Amerikon...

- Tai kaip pasibaigė su tuo laišku? - paklausiau.

- Jis nesutiko, palikau toliau rašantį, - atsakė korespondentas. - Tai tu, majore, rašysi jo šeimai, ar ne?

- Reikės rašyti, tai mano pareiga, - nenoriai atsakiau ir, išsitraukęs žiūronus, nusiukau. Jo kalbinimas dabar man tik smukdė nuotaiką. Jaučiausi, kad šioje dykynėje, be priešo ir mūsų, dar buvo trečia šalis - korespondentas su visu viešosios spaudos užnugariu. Buvome įpareigoti su juo bendrauti ir jį saugoti, bet, šaltas protas sakė, reikėjo nuo jo ir šiek tiek saugotis. Jei priešas grasino kulkomis, tai korespondentas galėjo mums būti pavojingas savo reportažais Amerikos spaudoje. Juk jis, kad ir rizikuodamas savo galva, čia atvyko karo įspūdžių, nekasdieninių vaizdų

ieškoti.

- Šis karas vis tik kitoks, - pusbalsiu lyg sau kalbėjo puskarininkis. - Mūsų aukų, palyginus, mažai... Tačiau jų kiekviena tampa didžiule, kai krinta savas. Tie prakeikti slapukai, teroristai čia reikalus gadina.

Už valandos laiko mes jau buvome apsistojimui numatytoje vietovėje. Ten laukė iš bazės atsiųsti tiekimo sunkvežimiai su vandeniu, skystu kuru, šaudmenimis ir maisto daaviniais.

- Majore, pranešimas iš bataliono štabo, - prisistatė radistas. - Bataliono vadas 1800 šaukia štabo posėdį.

- Pranešk, kad atvykstu. Kapitone, perimi vadovavimą!

Štabo posėdis prasidėjo punktualiai. Po kitų reikalų, štabo viršininkas dalyvius išpėjo:

- Dar vienas reikalas, reikalaujantis budrumo. Atsimenate, prieš kelias savaites 1/39 artilerijos batalionas prarado karininką, kai atvirame lauke reikėjo sunaikinti užtikną amunicijos telkinį. Uždavinį vykdęs leitenantas stovėjo futbolo aikštės atstume nuo sprogiemo centro, jį mirtinai pakirto skeveldros.

- Dabar tas budrumo reikalas visiems. Nelaime tyrusi komisija nustatė, kad baterijos

vadas, kapitonas, nesilaikė reikiamų saugumo instrukcijų... Kapitonas jau atšauktas iš pareigų, jam yra divizijos vado pasirašytas papeikimas. Ką toks papeikimas reiškia karininkui, visi žinote! Dėl šio sprendimo čia jokių diskusijų nebus, ne apie tai kalbame... Kalbame, nes privalote nepamiršti: esame atsakingi už savo vyrus! Šis karas kitoks. Čia reikia ir išradingumo, ir talentingo vadovavimo, ir visiems į galvas įkaltų instrukcijų vykdymo! Darant sprendimus, kartais tai gali atrodyti nesuderinama. Tačiau, ką bevykdysite, negali būti apsileidimo!

Po štabo posėdžio mes, keli karininkai, prie kavos susime-tėme pokalbiiui. Aišku, kalbėjomės apie karo veiksmus:

- Paul, tai šiandien praradai vieną... - lyg klausė, lyg teigė štabo adjutantas.

- Praradau... Kai užvirė mūšis, tai apie žuvimą nežinojom, kol viskas nenutilo, - atsakiau. - Anie buvo gerai išsidėstę, bet nesitikėjo tuoj pat atsiradusio mūsų sraigtasparnio raketų.

[siterpė kitas:

- Girdėjau apie naują apkasų puolimo taktiką. Tankų priekyje yra pritaisyti plūgai, panašiai kaip ant statybos traktorių. Tankas važiuoja ly-

giagrečiai šalia apkaso ir nuo bokštelio varo žemyn kulkosvaidžiu. Kariai slepiasi apkaso gilumoj, bet juos čia pat smėliu užverčia plūgas...

- Efektinga, bet žiauru, - Kažkuris atsiliepė.

Vėl grįžome prie štabo viršininko išpėjimo ir baterijos kapitonui skirtos bausmės. Šiuo metu tas kapitonas mums buvo kaip tai artimas, iš mūsų visų tarpo. Adjutantas tęsė:

- Kapitoną Beloit pažinojau. Tame pačiame dalinyje tarnavome Somalijoje. Puikus vyras, geras karys! Prakeikta nelaimė! Ir ko tas leitenantas nelindo į duobę? Visas batalionas gailisi jų abiejų.

- Aš girdėjau apie baterijoje suruoštą atsisveikinimą su žuvusiuoju. Kapelionas pravedė. Kūnas jau buvo išvežtas. Tebuvo išstatyti žuvusiojo batai, į smėlį įsmeigtas šautuvai ir ant jo šalmas... Jį laidos Vašingtone, Arlingtono karių kapinėse.

- O kapitonas Beloit tai jau irgi... Armijoje “palaidotas”. Kažin, ar jis dar čia kur nors, ar išsiųstas namo?

- Gana šitų kalbų, ypač tokių..., - pasakiau, smėlin išliejęs užsilikusią kavą. - Labanakt visiems!

- Labanakt, Paul, - nei šiaip, nei taip atsiliepė mano pašnekovai.

(Bus daugiau)

Dr. Algimantas LIEKIS

MES - LIETUVIAI: KOVOS IR VILČIŲ METAIS

(1988 - 1990 M.)

LV

V.Medvedevas. Praktiškai LKP susiliejo su opozicinėmis jėgomis ir tai patvirtino suvažiavimas. [...] Išėjo taip, jog Lietuvos partinė organizacija, užuot atlikusi integravimo į vieną Sąjungą paskirtį, pasipriešinusi separatistinėms jėgoms, pati tapo jų sudedamąja dalimi. [...]

LKP CK vadovybė, o ypač Brazauskas, visą tą laiką vykdė dvilypę politiką. Vieną - Maskvoje, ir čia įvykusiųose įvairiuose susitikimuose, pasitarimuose, taip pat ir Politiniame biure, su vadovais ir visai ką kita kalbėjo vietoje, perduodamas visai ne tą informaciją, kurią gaudavo Politiniame biure, jo posėdžiuose, pasitarimuose. [...]

Minėtame LKP CK plenume, kuriame man teko dalyvauti, susitarėme su draugu Brazausku, kad jis perskaitys visą SSKP CK, SSKP CK Politinio biuro nutarimą, kuriame aiškiai buvo pateiktas situacijos respublikoje vertinimas. Perskaityti jis pažadėjo ir rytą prieš plenumą. Tačiau

prasidėjus plenumui Brazauskas ištarė vos keletą žodžių apie minėtą CK nutarimą. Gerai, kad aš kišenėje turėjau tą CK nutarimą, tad ir perskaičiau. Štai tas neprincipingumas, dvigubas žaidimas, trukęs iki pastarojo meto. Tas pat ir dėl LKP XX suvažiavimo. Draugas Brazauskas nuolat teigė, kad suvažiavime bus priimtos tik rekomendacijos SSKP XXVIII suvažiavimui. [...] Be SSKP negali būti ir Lietuvos komunistų partijos - atsiskyrusi nuo SSKP, ji bus sugniuždyta separatistinių ir nacionalistinių jėgų. [...] Tad kokia mūsų pozicija? Manau, ji turi būti tokia: ir savarankiškos LKP narius laikyti SSKP nariais, nes niekam nesuteikta teisė, taip pat ir suvažiavimui, pervesti juos asmeniškai nesutikus į kitą partiją. [...] Sudaryti galimybę, bet tik ne referendumo būdu: jo rezultatai daug priklauso nuo to, kas jį organizuoja, - kokia nors forma išreikšti tikrąją idėjinę politinę savo poziciją.

Panašią nuomonę išreiškė

Baltarusijos KP Vitebsko sri-ties komiteto pirmasis sekretorius V.Grigorjevas: Taigi, SSKP sunkiai sužeista. Ir sužeista kaip tik jūsų, drauge Brazauskai, drauge Beriozovai ir kiti draugai iš Lietuvos, sąmoningomis jūsų pastangomis, jūsų rankomis. [...] CK plenumuose vyrauja pasitikėjimo atmosfera, pagarba. Čia visus išklauso. [...] Partijos vienybė turi būti kiekvieno komunisto rūpestis. Būtinai reikia kuo skubiausiai priimti įstatymą dėl separatizmo ir nacionalizmo.

SSKP CK sekretorius, Politinio biuro narys **J.Ligačiovas**. Kai kuriose respublikose girdėti balsų apie išstojimą iš SSRS. Tačiau Lietuvoje pradėta nuo kitko - atskirti respublikos partinę organizaciją nuo SSKP. Kitaip sakant, pašalinti iš kelio svarbiausiąją politinę jėgą, internacionalizmo garantą. Tai iš tikro smūgis pertvarkai, socializmo atnaujinimui. Praktiškai Sąjūdis gavo į savo rankas gerai organizuotą politinę partiją, kuri tampa faktišku nacionaliniu ginklu.

[...] Aš reikalauju įrašyti į mūsų rezoliuciją, kad komunistų dalyvavimas antisocialistinių, nacionalistinių organizacijų veikloje, buvimas opozicijoje nesuderinamas su komunisto vardu, su priklausymu mūsų partijai. (*Smarkūs plojimai*.).

SSRS saugumo komiteto pirmininkas, SSKP CK Politinio biuro narys **V.Kriučkovas**. Draugai! [...] LKP XX suvažiavimo nutarimai, LKP vadovų veikla atvėrė visas galimybes oficialiai išiforminti naujoms nekomunistinėms partijoms, kurių daugelis, reikia manyti, ims dar aktyviau kovoti prieš komunistus. Draugo Brazausko viltis pelnyti tautos pasitikėjimą, išdavus SSKP interesus, negali išsipildyti. [...] Visų radikalų, remiančių idėjinių ir organizacinių ryšių nutraukimą su SSKP, argumentai yra perimti politinio fariziejškumo. Šiandieną tie, kurie prieštarauja socialistinei Lietuvos ateičiai, neslepia, kad esant daugiapartinei politinei sistemai, daugiapartiniam parlamentui “nepriklausomai” LKP teks menkiausias vaidmuo opozicijoje. Be to, Lietuvos partinės organizacijos išėjimas iš SSKP gali tapti savotišku panašaus pobūdžio įvykių detonatoriumi ir kitose respublikose.

Tikimybė pasikartoti lietuviškam fenomenui yra. To pavojaus realumas pareikalaus imtis ryžtingų priemonių. Sutinku su tais, kurie teigė, kad savarankiškos LKP įsikūrimas - smūgis ne tik pertvarkai, bet ir visai SSRS, ir pats skaudžiausias per visą pastarąjį laikotarpį. Šio smūgio negatyvūs padariniai akivaizdūs. [...] Istorija patvirtina. Po suduoto smūgio partijai visa kita vyksta lyg savaime. Pavyzdžiai gali būti Vengrija, Lenkija, VDR, Čekoslovakija. Socializmo prieštai kaip tik pirmiausia smūgi stengiasi suduoti partijai. [...] Jeigu tas takelis, kuriuo, kad ir labai gaila, iš dalies pasuko LKP vadovybė, būtų nueitas, tai prasidėtų kitaminčių diskriminacija, žiaurūs persekiojimai, neišvengiant ir fizinio susidorojimo, smarkiai padidėtų tarpnacionalinių santykių įtampa Lietuvoje, nes internacionalizmą pakeistų nacionalizmas. [...] Nereikia būti pranašu, kad suvoktum, jog Lietuvos atsiskyrimas nuo SSRS būtų pražūtingas pirmiausia pačiai lietuvių tautai. [...] Savarankiškos LKP įsikūrimas atveria visus kelius į valdžią separatistinėms, nacionalistinėms jėgoms. Be to, mes negalime pamiršti ir Sovietų Sąjungos saugumo.

(Bus daugiau)

Kęstutis Ječius, Lietuvos fondo Pelno skirstymo komisijos pirmininkas, skaito savo pranešimą Lietuvos fondo narių suvažiavime gegužės 8 d. Lemonte, IL.

V. Jasinevičiaus nuotr.

VĖL LIETUVIŲ FONDO MILIJONAS LIETUVYBEI

Gegužės 20 d. Lemonte posėdžiavo LF Taryba. Posėdžio pradžioje pirmininkas dr. Antanas Razma pasveikino LF narių metiniame suvažiavime trijų metų kadencijai išrinktus 6 LF Tarybos narius: Stasį Barą, Saulių Čyvą, Vytautą Kamantą, Marių Kasniūną, dr. Vyta Narutį ir Arvydą Tamulį. Naują LF Kontrolės komisiją sudaro Algirdas Saulis, Antanas Valavičius ir Aleksas Vitkus.

Patvirtinus praėjusių posėdžių protokolus ir priėmus naujai į LF įstojusius narius, buvo pirmininkų pranešimai. Tarybos pirmininkas **dr. Antanas Razma** trumpai papasakojo apie balandžio 30 d. LF pirmininkų dr. Antano Razmos ir Povilo Kiliaus bei LF Tarybos narių Algirdo Osčio bei Arvydo Tamulio susitikimą Lemonte su JAV LB KV pirmininke Vaiva Vėbraite, jos valdybos vicepirmininke dr. Elona Vaišnienė bei JAV LB Tarybos nariu Vyta Maciūnu ir su ALTos pirmininku Sauliumi Kupriu. Pasikeitus įvairiomis nuomonėmis apie LF ir JAV LB bendra-darbiavimą, buvo sutarta, kad vėl bus susitiktą po LF narių suvažiavimo artimiausia proga.

LF Valdybos pirmininkas **Povilas Kilius** supažindino su daugeliu įvairių darbų, kuriuos per praėjusius tris mėnesius atliko valdybos nariai ir LF administratorius Ramūnas Astrauskas su raštinės tarnautojomis. Knutte and Associates, Certified Public Accountants firma, peržiūrėjo LF finansines apyskaitas, kaip tvarkomi LF projektai ir parama lietuvybės išlaikymo projektams, kokios yra vidinės kontrolės, kaip prižiūrimas LF turtas. Jie pasiūlė kelis pagerinimus ateičiai, kuriuos LF Valdyba įgyvendins, daugiau panaudojusi naujas kompiute-

rines programas, prisitaikydama prie naujų knygvedybos būdų ir toliau griežtai laikydamasi IRS bei kitų valdžios įstaigų reikalavimų. Spaudoje ir internete bus daugiau informacijų apie LF.

Finansų komisijos pirmininkas **Saulius Čyvas** pranešė, kad komisija gavo iš advokato Aleksandro R. Domanskio Pasaulio lietuvių centro prašymą Jaunimo sporto ir mokyklos patalpų pastato paramai, kartu su finansinėmis detalėmis ir paaškinimais. Prašymą komisija svarstys sekančiame posėdyje. Per šių metų pirmuosius 4 mėnesius LF investicijų vertė pakilo 925,700 dol. LF Finansų komisija rekomendavo ir LF Taryba patvirtino šiais 2004 metais vėl leisti LF Pelno skirstymo komisijai paskirstyti 1 milijoną dol. lietuvybės išlaikymui. LF PSK šių metų pradžioje galės skirstyti 750,000 dol., o likusius 250,000 dol. metų pabaigoje.

LF Pelno skirstymo komisijos pirmininkas **Kęstutis Ječius** sukvietė komisiją pirmajam šių metų LF paramos skirstymui gegužės 22 d. Lemonte ir skirstė iki 750,000 dol., nors prašymų buvo gauta didesnei negu 3 mil. dol. sumai. Šiais metais 7 narių komisijoje su pirmininku K. Ječiumi yra LF tarybos nariai Algirdas Ostis, Arvydas Tamulis, Ramona Žemaitienė bei antrininkas dr. Kazys Ambrozaitis ir kartu dirba JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto valdybos pasiūlyti dr. Ona Daugirdienė, Almis Kuolas, dr. Marius Laniauskas bei antrininkas Vytautas Janušonis.

LF Įstatų komisijos pirmininkas advokatas **Vytenis Kirvelaitis** džiaugėsi labai dideliu susidomėjimu LF įstatų reikalu ne tik LF narių tarpe, bet ir plačioje lietuvių visuome-

nėje, nes tai rodo kokį svarbų darbą LF atlieka. Jis tik gailėjosi, kad LF suvažiavime nebuvo įmanoma spręsti reikalingo LF Įstatų keitimo ir pagerinimo klausimų. Tie klausimai buvo nepriklausomo revizoriaus (independent auditor) įvedimas, direktorių ir pareigūnų atsakomybės apdraudimas, padidintos sumos, kurias įnešęs aukotojas gali nurodyti specifinius tikslus, suderinimas su inkorporavimo dokumentais (Articles of Incorporation) ir t.t. Teks pasikalbėti su JAV LB KV pirmininke Vaiva Vėbraite ir paaiškinti, kodėl svarbu pakeitimus pristatyti LF narių balsavimui.

Lėšų telkimo ir palikimų komisijos pirmininkas **Algirdas Ostis** pranešė apie gautus Edvardo Vitkaus 48,833 dol. ir Petro Skikūno 150,000 dol. palikimus. Dar keli palikimai yra pakeliui. 9 nauji nariai įstojo į LF.

Lietuvių Fondo dr. Antano Razmos vardo visuomeninės premijos komisijos pirmininkas **Vytautas Kamantas** pranešė, kad jau gauta 11 pasiūlyimų premiją skirti 8 kandidatams, kurių trečdalis yra organizacijos, likusieji - asmenys. Kandidatus siūlyti reikia iki 2004 m. birželio 30 d. Vertinimo komisijos nariai yra prof. dr. Benediktas Juodka, Dalia Kuodytė ir prof. dr. Antanas Tyla iš Lietuvos, Angelė Karnienė ir prof. dr. Julius Šmulskštys iš JAV.

LF Tarybos pirmininkas dr. Antanas Razma pranešė, kad LF Valdybos pirmininkas Povilas Kilius pasitraukia iš Valdybos pirmininko pareigų nuo kito LF Tarybos posėdžio. Jis toliau pasiliks LF Tarybos nariu ir padės kitame direktorių posėdyje išrinktam Valdybos pirmininkui.

Posėdžio pabaigoje visi dalyviai pasidalino savo išpuodžiais, nuomonėmis ir išvadamis apie metinį LF narių

SKUNDAI ATMESTI, VRK SPRENDIMAS LIEKA

Vilnius, gegužės 28 d. (ELTA). Vyriausiasis administracinis teismas penktadienį atmetė nušalintojo Prezidento Rolando Pakso bei jį remiančios Liberalų demokratų partijos skundus dėl R. Paksui nepalankaus Vyriausiosios rinkimų komisijos (VRK) sprendimo. Teismas pripažino, kad šių metų gegužės 7 d. priimtas VRK sprendimas Nr. 97 neregistruoti R. Pakso kandidatu į Prezidentus yra pagrįstas ir lieka galioti. Šis Vyriausiojo administracinio teismo sprendimas galutinis ir neskundžiamas.

Nors pirmojoje posėdžio dalyje dalyvavo ir nušalintasis Prezidentas R. Paksas, ir Liberalų demokratų partijos vadovas Valentinas Mazuronis, skelbiant sprendimą jų teismo salėje nebuvo. Abu politikai su advokatais prie teismo pastato pasirodė kelias minutes pavėlavę, tad apie proceso rezultatą sužinojo iš savo patikėtinio ir žurnalistų. "Pirma, šis sprendimas rodo, kad Lietuvoje sudėtinga pasiekti teisingumą. Antra - Lietuvos demokratija ir teisinė sistema neatsilaikė prieš grupės politikų spaudimą", - komentodamas pralaimėjimą žurnalistams sakė R. Paksas. Jis pabrėžė manąs, kad ateityje teisės ekspertams ir profesoriams bus sudėtinga aiškinti šių dienų įvykius savo studentams. "Aš nežinau, kokių žodžių jie ras. Aš manau, kad kažkada kai kam bus labai gėda dėl tokių sprendimų", - kalbėjo R. Paksas.

Jo advokato Vytauto Sviderskio žodžiais, su R. Paksu susiję teismų procesai buvo be galo įdomūs ir vertingi juridine prasme, todėl neabejotinai taps įvairių tyrinėjimų objektu. "Konstitucinio Teismo nutari-

suvažiavimą. Jame dalyvavo 136 nariai su 12,361 balsų teise, bet pietavo per 200 asmenų, kas reiškė, kad suvažiavimą stebėjo gal 70 svečių. LF Tarybos ir valdybos nariai žvelgė atvirai ir kritiškai į suvažiavime girdėtus visokius LF narių pasisakymus, ir į savo pačių ligšiolinį darbą, projektus, atsakomybę, informaciją. Taryba sutarė ateityje toliau siekti daugiau LF veiklos pagerinimų, plačiau skleisti teisingą informaciją per žiniasklaidą, internetą ir laiškus LF nariams, organizuoti naujų narių vajus, įtraukti jaunesnės kartos pozityvius darbuotojus į LF, palaikyti ryšius su Lietuvių Bendruomene, su aktyviomis lietuvių organizacijomis, su naujai atvykusiųjų telkiniais ir su visais, kurių projektus LF remia.

LF informacija

mai nekvestionuojami. Tačiau aš, kaip žmogus ir kaip teisininkas, negaliu sutikti su Konstitucinio Teismo nuostata, kad asmuo, šiurkščiai pažeidęs Konstituciją, niekada nebegalės užimti tam tikrų pareigų, aš manau, kad tai kerta su kai kuriais teisės principais ir ištisais teisės institutais. Bet yra taip, kaip yra", - aiškino V. Sviderskis. Vyriausiojo administracinio teismo posėdyje V. Sviderskis ir Liberalų demokratų partijos interesams atstovavęs advokatas Edvardas Algirdas Žalnerauskas aiškino, kad nei Prezidento rinkimų įstatymo pataisos, nei gegužės 25 d. paskelbtas Konstitucinio Teismo nutarimas neturėtų nulemti R. Pakso statuso per šiuos rinkimus, nes abu teisės aktai galioja tik į ateitį ir negali būti taikomi R. Paksui. Tokią poziciją gana kategoriškai kritikavo VRK atstovas Julius Jasaitis. "Bandoma pasakyti, kad įstatymų nežinojimas lyg ir atleidžia nuo atsakomybės. Esą nebuvo aiškiai parašyta, kas gali atsiiekti asmeniui, nušalintam iš pareigų apkaltos būdu. Bet kai vaikas lipa į balą, jis irgi nežino, ar tėvas jam už tai ausi nusuks, ar diržo įkrs, ar į kampaną pastatys - jis turi suprasti, kad to daryti negalima", - lygino J. Jasaitis.

Prie gegužės 13 d. sustabdyto R. Pakso ir jo rėmėjų skundų nagrinėjimo administracinis teismas grįžo sulaukęs Konstitucinio Teismo nutarimo su išaiškinimu, kad už šiurkščius Konstitucijos pažeidimus ir priesaikos sulaužymą iš posto pašalintas asmuo nebegali siekti jokių valstybės pareigų, kurias užimant reikia prisiekti. Kaip žinoma, stabdydamas bylą, Vyriausiasis administracinis teismas kreipėsi į Konstitucinį Teismą su prašymu ištirti, ar Prezidento rinkimų įstatymo papildymo 1 prim. straipsniu ir 2 straipsnio papildymo įstatymo 2 straipsnis, kuriame įtvirtinta, kad Respublikos Prezidentu negali būti renkamas asmuo, kurį Seimas apkaltos proceso tvarka pašalino iš užimamų pareigų ir panaikino jo Seimo nario mandatą, jeigu nuo jo pašalinimo iš užimamų pareigų ar jo Seimo nario mandato panaikinimo praėjo ne mažiau kaip 5 metai, neprieštarauja Konstitucijai. Tačiau į Vyriausiojo administracinio teismo prašyme keltus klausimus Konstitucinis Teismas jau atsakė išnagrinėjęs Seimo narių grupės kreipimąsi dėl to paties įstatymo pataisų. Todėl po gegužės 25-osios nutarimo nagrinėti administracinio teismo prašymą Konstituciniame Teisme nebeliko prasmės.

Debra ir Žygintas Binkiai su dukrele Nora Genovaite š.m. gegužės 16 d, po CWRU išleistuvių.

G.Juškeno nuotr.

NEW YORK, NY

Gegužės 22 d., šeštadienį, įvyko Maironio mokyklos NY, 38-tos laidos abiturientų išleistuvės ir mokyklos užbaigimo šventė Atsimainymo parapijos salėje, Maspeth. Buvo 8 abiturientai: Emilija Guobytė, Elena Guobytė, Emilija Gaubaitė, Agnė Sasnauskaitė, Aistė Skardžiūtė, Mantas Valiūnas, ir Simona Vareikaitė, Kornelija Vasiliauskaitė. Emilija Guobytė, kuri geriausiai išlaikė baigiamuosius egzaminus, atsisveikino 10-os klasės vardu. Emilija Gaubaitė daugiausiai metų lankė mokyklą ir įteikė dovaną Maironio mokyklos direktorei Audrei Lukosevičiūtei. Jaunimas tikrai gražus - mergaitės buvo apsirengusios tautiniais rūbais. Abiturientus sveikino LR Generalinis Konsulas Mindaugas Butkus, kun. Vytautas Volertas, Queens-Brooklyn apylinkės pirmininkė Vida Jankauskienė, kuri su Ramute Česnavičiene įteikė abiturientams rožių. Taip pat sveikino ir klebonas Paul Wood, kuris turi lietuviškų šaknų ir tuo labai didžiuojasi. Tėvų Komiteto vardu labai gražiai pakalbėjo dr. Valdonė Gaubienė; mokytojų vardu kalbėjo Amelija Vasiliauskaitė. Vėliau atvykusi LB NY apygardos pirmininkė Ramutė Žukaitė pasveikino abiturientus ir įteikė kiekvienam dovaną.

Naujas Maironio Mokyklos komitetas: Aldutė Belzer, Mindaugas Blaudziunas, Juozas Milukas, Bronius Sidabras, Raimundas Slizys ir Barbara Weingarden. Linkime jiems

energijos ir toliau taip puikiai dirbti.

Maironio mokyklos išleista virimo knyga “Kviečiame prie stalo”, parašyta anglų ir lietuvių kalbomis.

Gegužės 23 d., sekmadienį, Apreiškimo parapijoje buvo atvykęs kinematografas Arvydas Barysas iš Kauno. Jis filmavo laike Mišių ir vėliau rodė video apie Lietuvos buitį. Jis yra sukūręs virš 20 filmų ir dabar kuria 6 filmas Lietuvos tematika.

LB Brooklyn-Queens apylinkė ruošia Baisiojo Birželio minėjimą, birželio 13-tą dieną, sekmadienį, Apreiškimo parapijos salėje. Po 10-os valandos šv. Mišių, bus ištremtųjų ir

LIETUVOS AMBASADOSE PRASIDĖJO BALSAVIMAS

Birželio 2 dieną, Lietuvos diplomatinėse atstovybėse užsienyje prasidėjo balsavimas Europarlamento ir Prezidento rinkimuose. “Ambasados rinkimams yra pasiruošusios. Balsavimas paštu užsienyje jau yra prasidėjęs, nes kai kuriuose šalyse, pavyzdžiui, JAV ir Rusijoje atstumai yra milžiniški”, - sakė *Eltai* atsakinga už balsavimą užsienyje Vyriausiosios rinkimų komisijos (VRK) atstovė Angonita Rupšytė. Jos duomenimis, šiuo metu užsienyje yra 12 tūkstančių 500 rinkėjų, kurie ketina dalyvauti Prezidento ir Europarlamento rinkimuose. “Tačiau šis skaičius nuolata didės, kadangi Lietuvos gyventojai išvažiuoja studijuoti, į komandiruotes ir turistines keliones”, - sakė A. Rupšytė. Ji apgailestavo, kad turistinės

CLEVELAND, OH

DR. ŽYGINTAS BINKIS

Kelias tolimas, bet mielas... - pagal šią dainą seka dr. Žyginto Binkio gyvenimo kelias. Jis gimė sausio 5 d. Biržuose, Lietuvoje. Ten lankė ir baigė gimnaziją. 1991 m. liepos 10 d. atvyko į Los Angeles, CA. pas savo motinos dėdę. Studijavo Thomas Aquinas kolegijoje, Santa Paula, CA., kur 1996 m. pavasarį gavo dailės mokslų bakalauro laipsnį (BA in Liberal Arts). 2000 m. atvyko Clevelandan, kur buvo priimtas studijuoti Case Western U-ty Dental School (Odontologijos fakultetą). Clevelande susipažino su Natkevičių šeima, kurios dukrą Debrą jis įsimylėjo ir jiedu 2003 m. liepos mėn. buvo sutuokti šv. Jurgio parapijos klebono kun. Juozo Bacevičiaus. Šiemet jiedviem buvo du svarbūs įvykiai: balandžio 27 d. gimė dukrelė Nora Genovaite, o gegužės 16 d. Žygintui per CWRU Dental School išleistuves įteiktas dantų gydytojo diplomai. Po trumpos pertraukos - liepos mėnesį dr. Ž. Binkis pradės savo specialybės rezidenciją Clevelando St. Luke's Medical Center.

Gerardas Juškėnas

LIETUVOS VYČIŲ SUVAŽIAVIMAS

Š.m gegužės 14-15d. Lietuvos Vyčių 86 kuopa veikianti Dubois, PA, globojo L.V. Vidurio centro rajono suvažiavimą ir kėgliavimo turnyrą. Suvažiavime dalyvavo 20 vyčių iš 4 kuopų - iš Cleve-

land, OH, Dubois, PA, Dayton, OH ir Detroit, MI.

Gegužės 14 d. įvyko susipažinimo vakaras ir pabendraavimas Best Western viešbutyje. Priėmimo dalyvavo gražus būrys svečių ir vietinių vyčių.

Gegužės 15 d., šeštadienį, vyko sąskrydis. Prieš pradedant posėdį, buvo sukalbėta malda. 86 k-pos pirmininkė Lee Moore sveikino visus atvykusius ir linkėjo smagios viešnagės ir sėkmės kėgliavimo turnyre. Susirinkimui vadovavo Vidurio centro rajono pirmininkas Michael F. Petkus. Buvo valdybos narių pranešimai, kuopų pranešimai ir ateities darbų svarstymai.

Rajono pirmininkas Michael F. Petkus, pranešė apie jo dalyvavimą centro valdybos susirinkime balandžio mėn. Buvo kalbėta apie organizacijos socialinę narysę, organizacijos statuto vertimą į lietuvių kalbą ir sporto komiteto veiklą.

Išrinkti rajono atstovai į 91 suvažiavimą. Metinis suvažiavimas vyks rugpjūčio 5-8 d. Secaucus, NJ. Jį globos 90 kuopa veikianti Kearny, NJ.

Ritualų komiteto pirmininkė Lee Moore pranešė, kad 7 iš 102 kuopos Detroito narių bus pakelti į trečiąjį laipsnį.

Rudens susirinkimas ir maldos kelionė vyks rugsėjo 25-26 d. Jį globos, 25 kuopa veikianti Cleveland, OH.

Posėdis baigtas su malda ir LV himno giedojimu.

Po pietų vyko kėgliavimo turnyras kuriame dalyvavo 5 komandos ir 20 kėgliuotojų. Pirmą vietą laimėjo Detroito

Lietuvos Vyčių 102 k-pos pirmą komanda. Vyrų grupės individualinę pirmą vietą laimėjo Sam Perretino, 102 kuopa Detroitas ir Robert Petkus, 96 kuopa iš Dayton, abu su 581 taškais, moterų pirmą vietą laimėjo Geri Wojczynski, 102 kuopos Detroito narė, su 503 taškais.

Suvažiavimo užbaigimo šv. Mišios atnašautos šv. Juozapo bažnyčioje. Po Mišių visi susirinko viešbučio salėje vakarienei, kėgliavimo laimėtojų apdovanojimams, laimikių traukimams ir pabendraavimui.

Regina Juškaitė-Švobienė

BAISIOJO BIRŽELIO MINĖJIMAS

Tragiškojo birželio, masinių komunistų vykdytų baltiečių trėmimų pradžios (1941 m.) paminėjimas, vyks birželio mėn. 13 d., sekmadienį, Latvių parapijos patalpose, Andrews Ave. (W. 152-a gatvė) ir Detroit Ave.

3:00 val. p.p. bažnyčioje bus ekumeninės pamaldos už nuo Sovietų režimo žuvusius bei nukentėjusius lietuvius, latvius ir estus, kurias praves kun. kleb. Gediminas Kijauskas, S.J. ir latvių bei estų dvasiškiai. Pamaldų metu kelis kūrinius atliks jauni estų muzikantai: violončelistas Heiki Palm ir pianistė Anne-Mai Palm.

Po pamaldų bus trumpas minėjimas parapijos salėje ir kavutė. Minėjimą rengia ir visus dalyvauti kviečia Clevelando baltiečių komitetas.

A.P.

Žurnalisto Edvardo Šulaičio pagerbimo metu Čikagos “Seklyčioje” Jonė Bobinienė ir Mėta Gabalienė, kurios jį pasveikino ir apdovanojo.

Z.Degučio nuotr.

matinės atstovybes (konsulatus) ir ten atlikti savo pilietinę pareigą. Svarbiausia atvykus balsuoti turėti Lietuvos Respublikos piliečio pasą. Jeigu Lietuvos pilietis išvyksta į šalį, kurioje nėra Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės (kons-lato), jis turėtų kreiptis į artimiausią Lietuvos diplomatinę atstovybę kitoje šalyje.

ŽEMDIRBIAI NORI SUSITIKTI

Kaunas, gegužės 28 d. (ELTA). Penktadienį įvykusiame išplėstiniame Žemės ūkio rūmų (ŽŪR) tarybos prezidiumo posėdyje pritarta pasiūlymui susitikti su visais kandidatais į Prezidento postą bei paprašyti jų pasirašyti moralinę deklaraciją kaimo labui.

LIETUVA IR PASAULIS

A. PAULAUSKAS VIRŠŪNIŲ SUSITIKIME MEKSIKOJE

Vilnius, gegužės 26 d. (ELTA). Laikinais einantis Lietuvos Prezidento pareigas Artūras Paulauskas ir lydinti delegacija išvyks į Europos Sąjungos, Lotynų Amerikos ir Karibų valstybių viršūnių susitikimą, vyksiantį Gvadalacharos mieste Meksikoje.

Lietuva jau yra dalyvavusi tokio pobūdžio susitikimuose, vykusiuose 1999 metais Rio de Žaneire bei 2002 metais Madride, tačiau šių metų susitikimas Gvadalacharoje - pirmasis, kuriame Lietuva dalyvauja kaip visateisė Europos Sąjungos valstybė.

Gegužės 26-29 dienomis vyksiančio viršūnių susitikimo metu numatomi dvišaliai laikinojo Prezidento A. Paulausko susitikimai su Meksikos, Bolivijos, Urugvajaus, Čilės, Kosta Rikos ir kitų valstybių Prezidentais.

Europos Sąjungos, Lotynų Amerikos ir Karibų šalių viršūnių susitikime daugiausia dėmesio bus skiriama daugiašalio politinio dialogo stiprinimui, socialinei sanglaudai, skurdo ir atotrūkio tarp socialinių sluoksnių mažinimui.

AKREDITUOTŲ GYNYBOS ATAŠŲ PAVASARIO TURAS

Vilnius, gegužės 26 d. (ELTA). Prasidėjo ir tris dienas truko Lietuvoje akredituotų užsienio šalių gynybos atašė pavasario turas - pažintis su Lietuvos gynybos sistema, karių tamybės ir gyvenimo sąlygomis. Ture dalyvavo gynybos atašė iš 19 užsienio šalių.

Šių metų pavasario turo dalyviai lankysis Didžiosios kunigaikštienės Birutės motorizuotajame pėstininkų batalione Alytuje, kur susitiks su dalinio vadovybe, apžiūrės karių gyvenimo sąlygas, išmėgins akies taiklumą šaudykloje. Vėliau gynybos atašė vyks į Druskininkų savivaldybės Švendubrės kaime esantį Raigardo pasienio kontrolės postą, lankysis karių reabilitacijos centre Druskininkuose.

Svečiams numatyta ir kultūrinė pažintinė programa. Bus pasiūlyta apžiūrėti **Grūto** parką, Druskininkų miesto įžymybes.

Lietuvai akredituotų užsienio gynybos atašė turai rengiami dukart per metus - pavasarį ir rudenį.

R. PAKSO KARJEROS PABAIGA

Vilnius, gegužės 26 d. (ELTA). Už Konstitucijos pažeidimą pašalintam iš valstybės vadovo posto Rolandui Paksui nebus leista dalyvauti pirmalaikiuose Lietuvos Prezidento rinkimuose. Paskutinį jo šansą antradienį palaidojo Konstitucinis Teismas, nutaręs, jog asmenys, apkalta pašalinti iš pareigų, neb gali kandidatuoti į Prezidentus, rašo Lenkijos dienraščio *“Rzeczpospolita”* korespondentas Vilniuje Robert Mickiewicz.

Tad neišsipildė R. Pakso “rūmų būrėjos” Lenos Lolišvili pranašystė, kad jis du kartus iš eilės laimės Prezidento rinkimus, konstatuoja žurnalistas.

Kadenciją baigęs Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus Lenkijos laikraščiui pareiškė: “Konstitucinio Teismo nutarimas rodo, kad Lietuva yra subrendusi teisinė ir demokratinė valstybė. Visiems laikams įtvirtintas principas, kad asmuo, sulaužęs priesaiką valstybei, turi atsakyti už savo veiksmus. Suprantu, kad šis nutarimas nuvylė tuos Lietuvos gyventojus, kurie patikėjo nušalinto Prezidento pažadais, bet mes privalome jį gerbti”.

Kitokios nuomonės laikosi vienas iš artimų R. Pakso bendražygių, Seimo ir Liberalų demokratų partijos frakcijos parlamente narys Aleksandras Poplavskis. Anot jo, R. Paksas turi du planus - A ir B. “Pagal A planą jis veikia, kai gali pretenduoti į Prezidento postą ir aktyviai dalyvauti rinkimų kampanijoje. B planas skirtas dabartinei situacijai. Šio plano detalių nežinome net mes, artimiausi bendradarbiai. Prezidentas žadėjo paskelbti jį trečiadienį”, - sakė A. Poplavskis. Jo manymu, Konstitucinio Teismo nutarimą buvo nesunku numatyti. “Tai buvo politinis procesas, bet nemanau, kad tuo R. Pakso byla baigėsi. Mes pradėjome rinkimų į Europos Parlamentą kampaniją, keliaujame po visą Lietuvą ir matome, kaip entuziastiškai sveikina Prezidentą paprasti žmonės, kiek daug jų ateina į šiuos susitikimus. Manau, kad po rudenį įvyksiančių Seimo rinkimų padėtis Lietuvoje pasikeis”, - pareiškė laikraščio *“Rzeczpospolita”* korespondentui A. Poplavskis.

ATIDARYTAS EUROPOS JAUNIMO PORTALAS

Bruselyje Europos Komisijos narės Vivian Reding ir Dalia Grybauskaitė atidarė Europos jaunimo portalą Internete. Europos Komisijos delegacijos informacijos centre Vilniuje atidarymą per “Europe by Satellite” televiziją stebėjo portalo kūrėjai Lietuvoje.

D. Grybauskaitė pasakė kalbėsianti apie Lietuvą, “kurią žino geriausiai”. Ji pasidžiaugė, kad pernai ES skirtas biudžetas Lietuvos jaunimo reikalams buvo 0,5 milijono eurų, o šiemet padvigubėjo - 1,1 mln. eurų. Šias lėšas skirsto Jaunimo tarptautinio bendradarbiavimo agentūra.

V. Reding pasakė, kad portalas sudaro galimybes tiesioginiam 400 tūkstančių jaunų europiečių bendradarbiavimui.

Dalia Grybauskaitė, Europos Komisijos narė, kalba iš Briuselio per “Europe by Satellite” tiesiai į Vilnių atidarant Europos jaunimo portalą internete. *ES nuotr.*

SIŪLOMA IŠPIRKTI “MAŽEIKIŲ NAFTOS” AKCIJAS

Vilnius, gegužės 27 d. (ELTA). Lietuvos politikai nevienareikšmiškai vertina Rusijos naftos kompanijos “Yukos” pareiškimą apie galimą bankrotą. “Tai gali būti tik dar vienas koziris, pagąsdinimas, - “jei jūs mums taip, tai mes jums taip”. “Yukos” yra finansiškai stipri, žinoma, įtakinga kompanija. Net Rusijos masteliais vertinant, tai ne tokia smulki įmonė”, - Eltai ketvirtadienį teigė Seimo Ekonomikos komiteto pirmininkas Vaclovas Karbauskis.

Kita vertus, anot jo, šis pareiškimas rodo, kad Rusijos ir “Yukos” santykiai klostosi ne pačia geriausia linkme.

Tačiau V. Karbauskis pabrėžė, kad dėl galimo “Yukos” bankroto nereikėtų nuogąstauti. “Tiesiogiai “Mažeikių naftos” veiklos šis procesas neturėtų įtakoti. Jei “Yukos” turės finansinių sunkumų, bus taip pat, kaip su “Williams”, - įvyks akcijų perpirkimas. Tik klausimas, kas jas nupirks. Deja, nei numatyti, nei įtakoti šio proceso mes neturime galimybių”, - teigė V. Karbauskis.

Jo manymu, pakankamai realu, kad akcijas galėtų sugrąžinti ir Lietuvos Vyriausybė. “Tai įmanoma, bet ar naudinga? Akcijoms išpirkti reikia nemažų lėšų. Niekas nežino “Williams” ir “Yukos” sandorio vertės”, - sakė Seimo narys.

Jis neatmetė galimybių, kad “Yukos” susidūrus su sunkumais iškils grėsmė, jog “Mažeikių naftos” valdymą perims kita Rusijos naftos verslo milžinė “LUKoil”.

Tėvynės sąjungos vadovas Andrius Kubilius mano, kad “Yukos” bankrotas būtų didelis smūgis ir Lietuvai, ir “Mažeikių naftai”. Todėl Vyriausybė turėtų idėmiai analizuoti, kiek “Mažeikių naftos” finansinė būklė gali priklausyti nuo pačios “Yukos” finansinių

problemų. Vyriausybė, konservatorių vado įsitikinimu, jau dabar turėtų galvoti, kokių veiksmų turėtų imtis tuo atveju, jei iš tiesų įvyktų taip, kaip prognozuoja patys “Yukos” vadovai.

A. Kubiliaus teigimu, tokių reagavimo priemonių arsenalas yra gana platus ir jau anksčiau minėtas. “Jau esame anksčiau minėję galimą sprendimą išpirkti “Mažeikių naftos” akcijas iki tinkamo pirkėjo Lietuvai, galinčio išpirkti akcijas, paieškos”, - Eltai ketvirtadienį sakė A. Kubilius.

A. Kubilius taip pat nuogąstavo, kad “Yukos” bankrutavus Lietuvai vėl gali tekti sukti galvą, kaip atsispirti Rusijos norui įtakoti ir kontroliuoti Lietuvos naftos įmonę ar visą energetikos sistemą.

“Iš visų Rusijos naftos kompanijų, su kuriomis teko derėtis, “Yukos” elgėsi labiausiai vakarietišškai ir nesinorėtų vėl grįžti į 1999 m., kai “LUKoil” vykdė gryną šantažo politiką”, - kalbėjo A. Kubilius.

Tuo tarpu kitos opozicinės Liberalų ir centro frakcijos narys Kęstutis Glaveckas sakė nedramatizuojąs pranešimų apie galimą “Yukos” bankrotą dar iki šių metų pabaigos.

“Aš nemanau, kad “Yukos” patirs bankrotą. Galbūt pasikeis savininkai. Kadangi valstybė perima iš esmės visą “Yukos” kapitalą, natūralu, ji bus suinteresuota išlaikyti savo rinkas. Tai yra grynas ekonominis interesas. Nemanau, kad pati Rusija bankrutuotų, nebent ji sugriūtų kaip valstybė”, - sakė K. Glaveckas.

Parlamentaras pridūrė, jog šiuo atveju nėra taip svarbu, kas turės “Yukos”, svarbu - kaip ją valdys. “Nesvarbu kokia katė, svarbu kaip ji peles gauda”, - sakė K. Glaveckas.

Liberalcentristas visiškai nesąmone vadino siūlymą Vy-

riausybei išpirkti iš “Yukos” “Mažeikių naftos” akcijas, nes, K. Glavecko įsitikinimu, valstybei būtų nenaudinga už naftos bendrovės akcijas “suplotti” apie pusę milijardo litų, suvokiant, kad vėliau už tas pačias akcijas joks pirkėjas tokios pačios kainos nepasiūlys.

“Vėliau potencialūs pirkėjai diktuočių savo kainas, o ne Vyriausybė”, - aiškino K. Glaveckas.

Buvęs Seimo Ekonomikos komiteto pirmininkas, Darbo partijos vadovas Viktoras Uspaskichas pabrėžė, kad pirmiausia Lietuvos valdžia turėtų “tiksliai nustatyti, kam priklauso “Mažeikių nafta”. “Kaip suprantu, bendrovė priklauso ne tiesiogiai “Yukos”, todėl reikėtų pirmiausiai nustatyti tikruosius akcijų savininkus”, - Eltai ketvirtadienį sakė parlamentaras.

Jis taip pat pabrėžė pažįstąs kai kuriuos “Yukos” atstovus, kurie esą yra “geri žmonės, norintys, kad “Mažeikių nafta” dirbtų gerai”. “Nėra ko jaudintis”, - pažymėjo V. Uspaskichas.

Prieš keletą mėnesių pasigirdusius siūlymus iš “Yukos” išpirkti “Mažeikių naftos” akcijas jis įvertino skeptiškai ir pasiūlė neskubėti tai daryti.

Be to, V. Uspaskichas pabrėžė, kad Lietuvai pats laikas pagalvoti apie alternatyvius naftos produktų šaltinius, nepasikliaujant vien Rusija. Jo manymu, naftos žaliavą keliais, geležinkeliais ir kitokiais būdais būtų galima importuoti iš Vakarų Europos. Tokiu būdu būtų išvengta Rusijos šantažo grėsmės.

ELTA primena, kad ketvirtadienį Rusijos naftos milžinė “Yukos” paskelbė, jog iki šių metų pabaigos gali bankrutuoti, jei bendrovę ir toliau puls mokesčių pareigūnai.

Po Verdi “Trubadūro” operos spaktaklio Lietuvių Operos chormeisterė Jūratė Grabliauskienė ir sol. Vytautas Bakula, dainavęs Ferrando partiją.

E. Šulaičio nuotr.

“TRUBADŪRO” OPERAI NUSKAMBĖJUS Edvardas Šulaitis

Jokia naujiena, kad lietuviai yra vienintelė tautinė grupė didžiojoje Amerikoje, kuri turi savo operos kolektyvą. O jis kaip tik įsikūręs Čikagoje ir čia jau gyvuoja beveik 50 metų. Kitas įdomus faktas yra tas, jog pastatymai čia vyksta lietuvių kalba, nors visur pa-

saulyje, įskaitant ir Lietuvą, operos dainuojamos originalo kalba.

Balandžio 25 d., sekmadienį, Morton East gimnazijos auditorijoje Ciceroje, Čikagos Lietuvių Opera savo 48-jo sezono apvainikavimui parodė populiarus kompozi-

toriaus 4 veiksmų operą “Trubadūras”. Sprendžiant iš gausios publikos (o jos galėjo būti daugiau negu 1,500) plojimų bei parodyto entuziazmo, buvo galima pajusti, jog žiūrovai labai šiltai šį pastatymą priėmė ir buvo patenkinti rengėjų ir atlikėjų parodytomis pastangomis.

Nors pati opera labiau yra statinio pobūdžio, paremta daugumoje solistais ir gražia muzika, publika neturėjo pagrindo nuobodžiauti: O to paslaptis - geri solistai iš Lietuvos, jau nekalbant apie daug profesinės patirties turintį dirigentą Vytautą Viržonį ir režisierių Eligijų Domarką iš Lietuvos valstybinio operos ir baleto teatro.

Reikia pažymėti, kad maestro V. Viržonis Vilniaus teatre yra paruošęs daugiau negu 40 premjerų ir yra pirmaujantis dirigentas Lietuvoje. Todėl nenuostabu, kad per mažiau negu dvi savaites jis sugebėjo “susigroti” su čikagiečiais muzikantais.

Nelengvesnę užduotį įveikė ir režisierius iš Vilniaus Eligijus Domarkas, kuris jau gerai pažįstamas čikagiečiams muzikos mylėtojams, nes jis čia šiemet pasireiškė 12-tą kartą.

Jeigu V. Viržoniui buvo proga čia dirbuotis su profe-

sionalais muzikantais, tai E. Domarkui buvo gerokai sunkesnė užduotis, turint reikalų su mėgėjišku kolektyvu. Tačiau gerai, kad režisieriaus ilgametė patirtis bei sugebėjimai ir šį kartą triumfavo ir darbo vaisius išėjo be kūrybinio broko.

NUSTEBINO MOTERYS SOLISTĖS

Šių metų “Trubadūro” žiūrovai ypatingai gėrėjosi moterims solistėmis Valerija Balsyte ir Ligita Čiurinskiene. Sopranas V. Balsytė, išpildžiusi Leonoros rolę, dainavo įtikinančiai, nors kelionės dienomis prieš spektaklį buvo stipriai persišaldžiusi ir negalėjo repetuoti. Šį kartą publikos simpatijas laimėjo mezo sopranas L. Čiūrinskienė meistriškai išpildžiusi Azucenos - keliaujančios čigonės partiją.

Iš vyrų tarpo pažymėtini du, dar, palyginus, jauni solistai: Audrius Rubežius (trubadūras Manrico) ir Dainius Stumbras (grafas Di Luno). Publikos dėmesys labiau buvo rodomas Stumbrui, kurį mes gerai atsimename iš praėjusių metų ČLO “Kaukių baliaus”, kur jis dainavo Renato partiją.

“Trubadūre” dar pasirodė Lietuvoje muzikinį išsilavinimą gavusi dabartinė čikagie-

tė Nijolė Penikaitė (Leonoros palydovės Inez rolę) o pas vyrus tik epizodiškai pasireiškęs Julius Savrimas (Manrico draugas Ruiz), Vaclovas Momkus (čigonas) Gintaras Juknys (pasiuntinys).

Reikia sužymėti ir kitus asmenis, kurie prisidėjo prie “Trubadūro” operos paruošimo ir pasisekimo. Tai chormeisterė Jūratė Grabliauskienė, chormeisteris - Darius Lapinskas, koncertmeisteris ir chormeisteris - Mangirdas Motekaitis. Apšvietimą ir sceną tvarkė Laima Šulaitytė-Day ir Thomas Rusnak. Orkestro, kurio sudėtyje buvo ir lietuvaite smuikininkė Linda Veleckytė, vadovas -Charles Stine.

Sol. Valerija Balsytė po “Trubadūro” operos spektaklio, kuriame atliko Leonoros partiją.

E. Šulaičio nuotr.

Vėjas Belzinskas, “Aušros” aukštesniosios lituanistinės mokyklos abiturientas.

“IŠ KNYGNEŠIO DIENORAŠČIO”

1885 m. spalio 14 d.

Kiekvienas žmogus turėtų turėti teisę kalbėti, naudodamas savo gimtąją kalbą. Šią dieną praleidau taip, kaip ir kitas, kovodamas už savo krašto laisvę. Rusijos caras paskelbė, kad visa spauda Lietuvoje turi būti rusiškomis raidėmis. Tie rusai mano, kad mes, lietuviai, lengvai pasiduosime. Spaudos draudimas nėra mums nuobauda, bet atnaujinta viltis. Kartais nepamatai, koks laimingas esi, kol prarandi tą, kas yra svarbu gyvenime. Be knygų nėra mokslo ir tautiško klestėjimo. Šioks

yra mano gyvenimas. Aš rizikuoju savo gyvenimu kiekvieną dieną, kai aš slapčia nešu reikalingas knygas į savo mylimą kraštą.

Tik vakar naktį mane beveik pagavo rusai. Aš su Garšvių knygnešių draugija keliavau paprastu keliu į užsienį prisipildyti savo krepšį jaunimo elementoriais. Manytum, kad toks pagrindinis dalykas niekam nerūpėtų. Su pilnu krepšiuėjau vienas išdalinti knygas. Man šis yra įprastas darbas. Net nebijoju, kad kas nors galėtų atsitikti. Caras turėtų turėti svarbesnių reikalų negu kaimiečius prižiūrėti. Šis darbas teikia pasitenkinimą. Aš labai gerai jaučiuos, kai pamatau veidus tų, kuriuos aplankau su knygomis. Aš neilikaus savęs valdžios priešu, bet savosios tautos draugu. Kai išdalinu knygas, aš visą laiką rengiuos ir elgiuos kaip paprastas kaimietis. Tiesa, nenoriu leisti valdžiai žinoti apie mano slaptajį darbą.

Kai vakar priėjau prie trečiojo namo, man kažkas atrodė truputį kitaip. To namo nuotaika atrodė liūdnescnė. Toje troboje gyveno mano draugas Juozas Tabillionis, bet jis geriau buvo žinomas tarp draugų Varnos vardu. Varna buvo knygnešys spaudos draudimo pradžioje, bet dabar buvo per senas tokiam darbui. Jis visą laiką norėjo padėti

išlaikyti lietuviškąją kultūrą. Varna dabar gyvena su savo žmona ir dviem sūnūmis. Jam nešiau užsieninį lietuvišką laikraštį vakar, kai jis pas mane atbėgo. Buvo vakaras, ir šito keisto pasveikinimo tikrai nesi-tikėjau. Dažniausiai knygnešiai nenori būti pastebėti. Geriau būti kaip naktis negu šviesi lempa. Varna mane pakvietė į savo namą ir aš jį sekiau. Ką jis man ten sakė, buvo tikra staigmena.

Juozo jauniausias sūnus buvo nušautas. Jis buvo mokytojas, ir rusų valdžia šiaip ar taip sužinojo, kad sūnus plėtė lietuviškąją “propagandą”. Mane šitos žinios paveikė. Rusų idealai buvo mums primetami. Aš pasirinkau būti knygnešys, nes norėjau parodyt visiems savo dorybę ir drąsumą. Mano darbas staiga pasirodė vertingesnis. Dabar aš tikrai žinau, kodėl darau, ką darau. Nedarau dėl savęs, bet dėl kitų, kurie neturi progos augti lietuviškajam pasaulyje. Gal iš tikrųjų aš buvau patriotas. Juozo žinios nebuvo laimingos.

Aš bandžiau surasti žodžius pasakyti Juozui viską, ką dabar jaučiau. Tiesūs žodžiai negalėjo būti tariaimi. Aš buvau pasiruošęs paspaust Varnos ranką ir jį apkabinti, kai užgirdau garsų klykimą iš namo kiemo. Slėpkis, - šaukė vienas jaunuolis. Tuo pat suvokiau, kad rusų ka-

reiviai atkeliauja. Varna greitai kambarį tvarkė ir knygas metė į židinį. Mane pastūmė už lovos ir patarė tylėt. Aš turėjau savo krepšį su savim ir žinojau, kad jeigu kas nors jį surastų, mano gyvenimas pasibaigtų. Rusų okupacija buvo žiauri. Varna pašnibždėjo man, kad rusai turbūt jo ieškojo. Kai sūnus buvo nužudytas, rusai turbūtėjo ieškoti vaikui įtakos padariusių. Jei tai buvo tiesa, mano ir mano draugo gyvybėms buvo grėsmė.

Varna iškabino caro paveikslą ant savo sienos, kur Vytis būdavo. Caro veidas paveiksle buvo griežtas. Jis buvo savo lūpą iškišęs ir gražią uniformą dėvėjo. Man tas paveikslas nepatiko. Tas paveikslas nebuvo tikras, kaip Vytis. Caras yra tik maskė, kuris bando pakavoti Lietuvą. Caras neturi daug stiprybės, nes kai rusai nežiūri, lietuviai išlaiko savo kultūrą ir tautosaką. Durys į trobą buvo atplėštos, ir jaunas kareivėlis pradėjo rėkti kažką rusiškai. Supratau tiktai kelis žodžius. Girdėjau: “neleidžiama”, “raštas”, “užsieninis”. Varna pamojavo ranka į caro paveikslą, kabantį ant sienos. Kareivis pažiūrėjo į caro veidą ir tada apsižvelgė aplink visą kambarį. Kareivis susiraukė ir nieko nesakęs išėjo, trenkdamas duris.

Man buvo toks didelis noras atsilyginti kareiviui už Varnos sūnaus mirtį, bet nusprendžiau gyventi. Juozas mano ranką pagriebė ir pasakė man: - Ačiū, kad padedi Lietuvai gyventi per šiuos sunkius laikus. Mane šie žodžiai labai paveikė. Net truputį ašarojau. Per vieną dieną man viskas pasidarė aišku. Po visko mano tikėjimas yra sustiprėjęs. Aš daugiau ir daugiau noriu padėti savo kraštui. Vakara nepabaigiau savo knygų nešimo, bet šiandien pažadu viską atlikti. Aš priklausau knygnešių draugijai, ir dabar pasižadu apipasakoti mano draugams apie viską, ką aš esu dabar išmokęs. Lietuva yra mano gimtoji žemė, ir aš dirbsiu už jos laisvę visą gyvenimą. Mano knygos padės išmokinti jaunus lietuvius tikrą pasaulio istoriją. Mano darbas vakar buvo toks pat, kaip kiekvieną dieną. Aš paveikiu žmonių gyvenimus. Nėra blogai pralinksminėti kitus, kur begyveni.

Vėjas Belzinskas, “Aušros” aukštesniosios lituanistinės mokyklos abiturientas.

Už šį rašinį Vėjas laimėjo 2-ąją premiją JAV LB Švietimo tarybos skelbtame rašinių konkurse.

V. Bučmienė

REQUIEM KOVOTOJUI
Antanas Dundzila

Šių metų gegužės 17 d. San Diego, CA mieste užgeso 1915 m. gimusio žymaus rezistento, Lietuvos išugdyto teisininko Mykolo Naujokaičio gyvybė.

Žvelgiant į jo išgyventus beveik 89-ius metus, Lietuvos teisėje jam likimas lėmė darbuotis trumpai. Naujokaičio žymiausias įnašas yra mūsų rezistencijoje. Tas jo laikotarpis trunko 1940-1944, tačiau jis buvo sklidinąs neeilinių žygių po grindyje, ginkluotos kovos su pasienio sargybomis bei kalinio kančių, vėliau - slapstymosi. Atvykus Amerikon - nauja (inžinieriaus) profesija ir pareigos Lietuvių Skautų Sąjungos vadovybėje bei įvairios pastangos visuomenėje. Atsistačiusi Lietuva jo įnašą įvertino: 1998 apdovanojo Vyčio Kryžiaus III laipsnio ordinu. Lietuvių Skautų Sąjunga, šauliai jį taip pat apdovanojo keliais garbės ženklais, įskaitant 1980 m. ir aukščiausią mūsų skautijos Geležinio Vilko ordiną.

Žinome, kad pirmosios sovietų okupacijos metu Lietuvoje susiformavo ne vienas, bet du rezistencinės vadovybės branduoliai – Kaune ir Vilniuje. Abu branduoliai veikė sutartinai, tačiau, konspiracinių motyvų skatinami, atskirai. Vilniuje organizatorium bei vadu buvo kariniu laipsniu vyriausias majoras Vytautas Bulvičius. Jis pasitelkė 25

metų amžiaus Naujokaitį vadovauti rezistencinio štabo civiliniam sektoriui. Naujokaičiui teko Vilnių palikti ir, susitarus su Kaunu, 1941 m. pradžioje imtis rizikingo žygio į užsienyje, Berlyne veikiantį Lietuvos laisvinimo susibūrimą. Grįžimas iš Berlyno į okupuotą Lietuvą su pagrindžiui svarbiomis žiniomis Naujokaičiui pasibaigė tragiškai. Pasienyje jis susikovė su rusų sargybiniais. Sunkiai sužeistas, atsidūrė Tauragės ligoninėje ir vėliau Kauno kalėjime. Pirmosiomis nelaisvės dienomis vis tik sugebėjęs pagrindžiui perduoti atneštas žinias, jis atlaikė tardymus ir kančias, okupantui paslapčių neišdavė. Antrąją 1941 m. sukilimo dieną jį nešte išnešė iš kalėjimo ir pasodino prie mūro sienos jau mūsų sukilėlių kontroliuojamoje Mickevičiaus gatvėje. Iš tų laikų yra Lietuvoje išlikusi Naujokaičio byla. Nesileidžiant į smulkmenas, sovietai Naujokaičio ieškojo, paskutinį kartą jo bylą tikrino net 1984 metais!

Naujokaičio veikla po grindyje tęsėsi ir vokiečių okupacijos metais. Tuo metu jis Kaune teisėjavo. Kai teismo salėje jam buvo pašnibždėta, kad rūmuose jo ieško Gestapas, jis nusiėmė nuo krūtinės teisėjo ženklą, pareiškė, kad “Teismas skelbia pertrauką” ir

A. A. Mykolas Naujokaitis

per šonines duris išėjo į koridorių. Koridoriuje jį pasitiko asmuo, klausdamas, kur posėdžiauja teisėjas Naujokaitis. Naujokaitis parodė į ką tik apleistos salės duris ir viešai Kaune daugiau nebesirodė. 1944 į Lietuvą grįžtant sovietams, Naujokaitis, jau su šeima, antru kartu slapta perėjo

Lietuvos-Vokietijos sieną, pasitraukė į Vakarus.

Išėivijoje Naujokaitis įsijungė į lietuvių skautų vadovybę, Sąjungoje buvo Rąjono vadu, Garbės Teismo pirmininku, o - dar nuo studentavimo laikų Kaune - aktyviai reikiėsi skautų Korp! Vytis eilėse. Talkininkavo Los An-

geles visuomenėje, tačiau Naujokaičio reikiėmė lietuvių tautai glūdi jo rezistencinėse pastangose. Matydamas dabartinių kai kurių “istorikų” šiuo metu daromus užmetimus mūsų pagrindžiui, jis labai taikliai savo nusistatymą pabrėžė 1997 Mokslo ir Kūrybos Simpoziume Čikagoje skaiytame pranešime apie 1941 m. sukilimą: “Pirmiausiai privalu jus visus užtikrinti, kad neesu nei bolševikas nei naciis, nebuvau nei bolševikų nei nacių užmačių vykdytoju. Aš esu lietuvis, turėjęs privilegiją reikiėtis veikloje, kuri siekė atstatyti Lietuvos Nepriklausomybę. Tik toks buvo mano ir mano bendraminčių tikslas.”

Prisimenu, kai 1955 m. Los Angeles atsilankė prof. St. Kolupaila. Aš stovėjau visiškai arti, kai jis sveikinosi su Naujokaičiu šv. Jurgio gatvėje, prie lietuvių bažnyčios. Paspaukęs Naujokaičio ranką profesorius tuoj pat ją pasuko, apžiūrėjo ir su susirūpinimu užklausė: “Mikai, kaip Tavo ranka, kaip žaizdos?” Nors apie Naujokaičio žygius buvau girdėjęs ir anksčiau, šie prof. Kolupailos žodžiai man nuskambėjo išliekančiai, su pagarbą įskiepijusiu šurpuliu.

Mūsų visuomenėje brangų Mykolą Naujokaitį pavesdami Viešpačiui, galime guostis, kad amžiams užmigusi Kovotoją šiandien išlydime mes, bet ne bolševikų sargybiniai su šunimis aną lemtingą 1941 m. balandžio 11 dieną, okupuotos Lietuvos - Vokietijos pasienyje.

“LITUANUS” ŽURNALO
PENKIASDEŠIMTMEČIO SUKAKTIS

Turbūt nedaug iš mūsų tautiečių, ypatingai naujai ir ši kraštą atvykusiųjų tarpo yra girdėję apie “Lituanus” žurnalą.

Šis 1954 metais JAV lietuvių studentų sąjungos Brooklynne pradėtas leisti trimėnesinis žurnalas anglų kalba šiomet švenčia savo 50-metį. Jis yra skirtas užsieniečiams ir lietuviškai neskaitantiems lietuvių kilmės žmonėms, norintiems sužinoti apie Lietuvą bei lietuvių kultūrinius ir mokslinius pasiekimus.

Pradžioje leistas 1000 egz. tiražu, vėliau jo tiražas viršijo 5000 egzempliorių, o dabar jo spausdinama 3000. “Lituanus” buvo ir tebėra siuntinėjamas pasaulio universitetų bei kitų aukštųjų mokyklų bibliotekoms, žymesniems politikams, kultūrininkams, periodinių leidinių redakcijoms ar šiaip jį prenu-meruojantiems asmenims.

Žurnalui leisti anksčiau veikė specialūs komitetai (pradžioje jiems pirmininkavo Vytautas Šliūpas ir Vytautas Kamantas). Pirmąjį žurnalo numerį suredagavo: A.V. Dundzila, K.A. Mikėnas, A. Pabarčius, D.J. Valančiūtė, V.P.

Vygantas.

Vėliau redakcijoje dar dirbo: L. Sabaliūnas, I. Čepėnaitė, T. Remeikis, V. Gaškaitė, G. Penikas, A. Landsbergis, R. Šilbajoris, K. Skrūpskelis, K. Čerkeliūnas ir kt.

Po dešimtmečio - 1964 m. žurnalo leidimą iš lietuvių studentų sąjungos perėmė specialiai suburta grupė - Lituanus Foundation (pradžioje jai pirmininkavo A. Lukas, V. Adamkavičius-Adamkus, A. Zaprackas, Vyt. Kasniūnas, jaun.)

Netrukus ir žurnalo spausdinimas buvo perkeltas iš Brooklyną į Čikagą. Čia pakeistas ir “Lituanus” formatas, jį sumažinant, bet leidžiant daugiau puslapių (80-96).

Nuo 1963 m. “Lituanus” redagavo T. Remeikis, pradžioje sudaręs redakcinę kolegiją, o nuo 1968 m. atskirus numerius suredaguoti pavedant atskiriems redaktoriams.

Neseniai skaitytojus pasiekė pirmasis 2004 metų (pavasario numeris). Ši laida skirta Lietuvos konstitucinei teisei nagrinėti. Numerio redaktorius Vytauto Didžiojo universiteto Kaune Teisės mokyklos dekanas Tadas

Klimas, anksčiau teisę praktikavęs Amerikoje. Šiame 80 puslapių turinčiame numeryje šalia pačio T. Klimo straipsnio, su rašiniiais pasirodo Kristina Pakalnytė, Tomas Berkmanas, Ligita Ramanauskaitė.

Dabar žurnalą redaguoja Violeta Kelertienė, o jo redakcinėje kolegijoje yra Vainis Aleksa, Antanas Klimas, Rasa Mažeika, Michael Murray, M.G. Slavėnas. Žurnalo meno redaktoriumi pasirašo Algimantas Kezys. “Lituanus” administratorius - Arvydas Tamulis: 47 W. Polk St. Suite 100-300, Chicago IL 60606.

Beje, naujausiame žurnalo numeryje yra skelbimas, sakantis, jog “Lituanus” 50-jai sukakčiai paminėti ruošiamas konkursas mokslinio straipsnio, laisvos spaudos Lietuvoje atstatymo šimtmečiui atžymėti.

Šis rašinys turi būti parašytas angliškai, turėti nedaugiau kaip 25 puslapius. Laimėtojai bus duodamas 500 dol. prizas. Kiti straipsniai šia tema, jeigu bus atspausdinti žurnale, susilauks 100 dol. honoraro.

Straipsnius siųsti anksčiau minėtu adresu iki 2004 m. birželio 1 d. arba elektroniniu būdu - editor@lituanus.org.

Edvardas Šulaitis

BIBLIOTEKAI VERTINGA ČIKAGIEČIŲ DOVANA

Vilnius, gegužės 28 d. (ELTA). Lietuvos nacionalinei Martyno Mažvydo bibliotekai bus perduota ypač vertinga dovana - Bostone (JAV) leisto lietuviško laikraščio “Darbininkas” 35-erių metų (1915-1950) mikrofilmų negatyvai. Juos į Vilnių atgabeno Lituanistikos tyrimo ir studijų centro Čikagoje vadovas, profesorius dr. Jonas Račkauskas. Šia proga bibliotekoje bus pristatomos Čikagoje saugomų archyvų pagrindu parengtos ir Lituanistikos tyrimo ir studijų centro išleistos knygos, dalyvaus kai kurių knygų autoriai ir sudarytojai. Pirmoji abiejų įstaigų bendradarbiavimo sutartis pasirašyta dar 1990 m.

Lietuvos nacionalinė biblioteka yra gavusi iš Čikagos devynetą didžiulių siuntų su lietuvių išėivijos spauda, per milijoną knygų ir periodinių leidinių, kuriais apdalintos ir kitos Lietuvos bibliotekos. Nacionalinės bibliotekos darbuotojos ne kartą vyko į Čikagą tvarkyti Lituanistikos tyrimo ir studijų centro knygų ir rankraščių rinkinių. Per pusantro milijono mokslui ir kultūrai reikalingų knygų į Lietuvą atgabenta profesorius J. Račkausko pastangomis. Jis dau-

geliui Lietuvos mokslininkų sudarė galimybę stažuoti JAV, dirbti Lituanistikos tyrimo cento archyvuose. Iš Švėkšnos apylinkių kilęs Čikagos valstijinio universiteto profesorius Jonas Račkauskas yra pedagogikos ir švietimo administravimo specialistas. Daktaro disertaciją apsigynė Otavoje (Kanada), o nuo 1968 metų pradėjo dėstyti Čikagos universitete, 1981 metais tapo profesoriumi. Mokslininko tyrinėjimų objektas nuo pat pradžių buvo susijęs su Lietuvos istorija. Jo disertacijos tema - Edukacinės komisijos veikla Lietuvoje 1773 -1794 metais. J. Račkauskas vienas arba su kolegomis yra parašęs tris dešimtis knygų, parengęs dvi dešimtis kitų autorių veikalų, parašęs daug straipsnių. Kita J. Račkausko veiklos sritis - darbas įvairiuose visuomeniniuose JAV lietuvių fonduose, draugijose ir organizacijose. Profesorius 1981 metais įsteigė ir iki šiol vadovauja Lituanistikos tyrimo ir studijų centrui, kuris vienija dešimt įvairių mokslo, kultūros tyrimo padalinių, archyvų ir muziejų, sukaupusių neikainojamų dokumentų, leidinių, kolekcijų.

RENGINIŲ KALENDORIUS

BIRŽELIO 13 d., sekmadienį 3:00 val. p.p. Tragiškojo birželio (1941) paminėjimas Latvių parapijoje, Andrews (W. 152-a gatvė) ir Detroit Ave. Rengia Clevelando Baltiečių komitetas.

BIRŽELIO 20 d. 11:30 Tėvų dienos priešpiečiai Šv. Jurgio parapijos salėje.

RUGSĖJO 12 d. 11:30 v. ryto Šv. Jurgio parapijos gegužinė parapijos sodyboje.

RUGSĖJO 25-26 d. Lietuvos Vyčių Vidurio centrinės apylinkės šventkelionė – Dievo Motinos parapijos patalpose.

SPALIO 9 d. 5:30 v.p.p. Sergančių patepimo mišios Šv. Jurgio bažnyčioje.

SPALIO 9-10 dienomis, Mariaus Narbutaičio meno darbų paroda Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos salėje. Rengia vyr. skaučių Židinys.

LAPKRIČIO 14 d. nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. Šv. Jurgio parapijos rudens šventė.

LAIŠKAI "DIRVAI"

REKOLEKCIJOS... PO LIETUVIŲ FONDO SUVAŽIAVIMO

Prieš kurį laiką, iš tikrųjų artėjant Lietuvos fondo narių metiniam suvažiavimui š.m. gegužės 8 d., Lemonte, teko iš kai kurių čia mūsų žmonių truputį nugirsti, kad iškilo Fondo reikalai, kuriuos reikia diskutuoti, ypatingai kas liečia nuostatų keitimą.

Visada tikiu, kad žmonės gali visais klausimais turėti skirtingas nuomones, ir tai nieko blogo. Bet kai yra liečiamas koks nors svarbus klausimas, reikalaujantis sprendimo, reikia įvairias nuomones diskutuoti ir tada bendrai padaryti tinkamas išvadas. Tačiau tokios diskusijos, kurios dažnai gali būti ir pamokančios ir daug ką išaiškinančios, turi visada būti absoliučiai garbingos.

Esmėje visus žmones gerbiu. Gerbiu ir tuos, kuriuos šiuo klausimu Clevelande kalbant girdėjau. Ir būdama gana žiopla, maniau, kad jų susirūpinimas yra nuoširdus, o siekiai ieškant bendros kalbos ir išsiaiškinimo - garbingi.

Bet kas Lemonte atsitiko man galvoj nesutelpa. Žinot, ispanai sako "El hombre pro-

pone y Dios dispone". Taip ir čia atsitiko. Žmonės kažką pragaištingo sugalvojo - ir įvykdė, bet paskui Dievas ėmė ir padėjo tuos pragaištingus planus tiesiai ant stalo, idant mes visi pamatytume ir suprastume, ko iš tikrųjų buvo, ir be abejo, bus toliau siekiama.

Kiek tenka iš šalies stebėti JAV LB veiklą, jau visa eilė metų ji tiesiu skrydžiu neria žemyn. Lietuvių Bendruomenės kūrėjų vizija liko kažkur labai toli. Apylinkėse veikiama kaip išmanoma; gerai jei ten randasi kūrybingumo, entuziazmo ir pakankamai lietuviškumo; ten, kur to nėra - gilus žiemos miegas. Gal todėl, kad esu skautė, vadovų pareigas suprantu truputį kitaip - jos mena moralinę atsakomybę, garbingą savo pareigų supratimą, siekį didžiausio gėrio didžiausiam skaičiui ir skrydį aukštyn.

Manau, kad JAV Lietuvių Bendruomenės vadovams ir veikėjams reikia ilgų, oi ilgų rekolekcijų.

Su pagarba,

*Nijolė Kersnauskaitė,
Euclid, OH*

A.† A.

MONIKAI LEMBERTIENEI

po ilgos gyvenimo kelionės išėjus Amžinybėn, užuojautą reiškiamo skyriaus nariui Velionės sūnui VITALIUI LEMBERTUI, jo šeimai ir artimiesiems.

*Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos
Los Angeles skyrius*

KNYGOS LIETUVAI

Šiomis dienomis per Atlantic Express Corp., Bridgeview, IL., buvo pasiūsta didelis skaičius knygų ir kitų leidinių į Lietuvą.

Lietuvių enciklopedijos pilnas komplektas (37 tomų) Mokslo ir enciklopedijų leidybos instituto Lietuvos istorijos redakcijos vedėjui Vytautui Spečiūnui.

"Krikščionis gyvenime" pilna serija (26 knygų) ir Katalikų mokslo akademijos visi leidiniai išleisti Romoje, pasiūsta Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Lituanistikos skyriaus vedėjai Silvijai Vėlavičienei. Taip pat ir daug kitų vertingų knygų išleistų išėivijoje. Knygos pasiūstos bibliofilo Stasio Džiugo dėka be fondų paramos.

St. Džiugas

KOMENTARAS

Šią savaitę, po žiaurių Amerikos laikraščiuose atspausdintu kankinimų nuotraukų Irako kalėjime, kurių žiaurumuose dalyvavo ir besišypsiančios moterys, norisi kažkaip pagaltoti kur mes gyvename ir į ką mes tikime Amerikoje visuomet turėjo ir tebeturi gerą politinę propagandą - čia geriausias kraštas, laisviausias kraštas, geriausių galimybių kraštas. Ir mes tą visą esame priėmę kaip Šventą Raštą. DP imigracija įsitaisė, naujieji ieško praturtėti, visi tiki į galingą dolerį.

Bet, ar Amerika nepasikeitė nuo tų laikų, kai mes visi akylai tikėjome, kad mes gyvename geriausioje iš visų geriausių pasaulių? O gal niekada taip nebuvo, tikrai visi norėjo tam tikėti? Amerikos mokyklose yra dėstoma, kad Amerika visą

pasaulį turi gelbėti ir mokinti, kad šio krašto moralė ir supratimas yra aukščiau, kad išreiškimas skirtingos nuomonės, kuri nėra politiškai korektiška, yra didelis prasižengimas su padoriu ir diplomatinio elgesiu. Jaunimas yra labai stipriai programuojamas, beveik jokio abstraktaus dėstymo nevyksta, bent vidurinėse mokyklose, viskas yra praktiška, pragmatiška ir konkretu. Visuomenė yra susiniveliavusi iki tokio taško, kad mes visi bijome bet ką pasakyti, kad ko nors neužgauti. Yra sugalvojami visokie pagražinti žodžiai dėl negabių vaikų, dėl nenormalių žmonių, dėl žiaurių politinių akcijų ir t.t.

Galbūt, kad tai yra civilizacijos požymis, o gal tiesiog noras visus paversti į paklusnius, išdresiruotus robotus. Kur Amerikoje yra dingęs individualizmas? Ar jis turės slėptis tikrai požemyje? Atsižvelgiant į šios savaitės laikraščiuose atspausdintas nuotraukas, mes esame pri-trenkti tokio paradokso - kariuomenė neva tai nusiūsta išlaisvinti tautą nuo kankintojų, tampa pati kankintoja. Žinoma, kaltieji bus nubausti, bet klausimas išlieka, kokia moralė priveda kareivius, Amerikos kareivius, iki tokių žiaurumų? Ar tai keleto žiaurių žmonių prigimtis, ar tiesiog stoka kultūros ir supratimo kitų žmonių kultūros.

Dr. Giedrė Kumpikaitė

Redakcijos pastaba: Komentaras buvo skaitytas gegužės 17 d. per "Lietuvių radijo programą", New York, NY. Kalba ne-taisyta.

DIRVAI AUKOJO

D. Adomaitis,
Oak Lawn, IL 25
A. Petrauskis, Euclid, OH .. 25
A. Prapuolenis,
Putnam, CT 20
B. Liaudanskienė,
Camano, WA 15
A. Pesys,
Dearborn Hts., MI 5
V. Lembergas,
Santa Monica, CA 5

*Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame*

STEBĖTINAS GUDRUMAS

Nepažįstu aš p. Romualdo Veito ir nežinau, ką jis darė ar daro, bet iš "Dirvoje" (2004 5, 18) jo paskelbto laiško suvokiu, kad jis labai daug žino ir moka.

Jis žino, kad Rolandas Paksas "išvėlęs į Maskvos interesų voratinklį", nors tai negalėjo įrodyti nei dvi Seimo komisijos, nei teismai, gali spėlioti apie jo (Pakso) pinigų kilmę ir, "truputį sušvelninus", moka "atliktu reikalu tapšnoti" jam neįtinkančius žmones. Tai bent gudrumas.

*Bronius Nainys,
Lemont, IL*

TREČDALIS LIETUVOS NEBESKAITO KNYGŲ

32,1% Lietuvos gyventojų neskaito knygų, rodo "Omni laiko" užsakymu rinkos analizės ir tyrimų grupės RAIT atlikta apklausa. Trečdalis (32,1%) apklausos dalyvių teigia visai neskaitantys knygų. 36,8% - knygas ima iš bibliotekos, 28,7% perka knygas, 23,3% knygas skolinasi, keičiasi jomis su draugais. 7,2% nurodė, kad skaito knygas internete, 3,3%, kad skaito seniau įsigytas knygas, 0,5% - skaito jiems dovanotas knygas.

PRENUMERUOKITE DIRVA

**METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLASĖ - \$78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ**

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima pirmadieniais 9:30-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrė Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: LithNY@AOL.com arba amberwings@mac.com

**Century 21
Leaders**

Real Estate For You World

The Greens of Lyndhurst
5666 Mayfield Road
Lyndhurst, Ohio 44124

Ričardas Širvinskas
Realtor

440 749-2121
440 443-2100
rsirvinskas@peoplepc.com

- padėdų pirkti, parduoti, išsinuomuoti nekilnojama turta,
- atlieku nemokamą nekilnojamo turto analizę,
- profesionalus statybos darbų įvertinimas,
- padėdų surasti finansavimą su minimaliu ar be pradinio įnašo

VISOS KONSULTACIJOS NEMOKAMOS IR KONFIDENCIALIOS!

SPORTAS

KAS ČEMPIONAS?

2004 m. birželio 5 d., sekmadienį, Philadelphia, įvyks **Šiaurės Amerikos lietuvių futbolo turnyras**. Atvažiuoja aštuonios komandos. Kas iš jų laimės turnyro taure? Chicaga mano, kad ji; Philadelphia mano – kad ji. O gal visai nežinomoji komanda?

Be abejo Chicagos Lituanica yra geriausiai žinoma komanda. Ši komanda turi ilgą, garbingą istoriją; yra laimėjusi daug lietuviškų turnyrų (kai tie turnyrai vykdavo prieš 30 metų) yra gerai pasižymėjusi tarp amerikiečių, ir turi daug žaidėjų, kurie žaidė Lietuvoje. Komanda yra įsitikinusi, kad ji grįš atgal į Chicagą su taure.

Mažai kas yra žinoma apie Philadelphia komandą, iš-

skyrus kad ji užima prizininkų vietą beveik visuose turnyruose kuriuose dalyvauja. Žaidėjai yra įsitikinę, kad yra galima nugalėti Lituanicą ir kad jie gali tą padaryti. Yra ir kitų komandų, kurios yra dar mažiau žinomos, bet kurios gali nustebinti visus.

Turnyras sudomino ne vien tik žaidėjus, apylinkės žiūrovus, bet net ir Lietuvos sporto visuomenę. Į turnyrą atvažiuoja Lietuvos futbolo federacijos vicepirmininkas, Algirdas Višniauskas. Lietuvos ambasadorius atvažiuoja ne vien tik atidaryti turnyrą, bet ir žaisti už Baltimore/Washingtono komandas.

Po turnyro Philadelphia Lietuvos muzikos namai laukia

Šio turnyro organizatorius Virgis Anušauskas, Philadelphia komandos žaidėjas, kovoja dėl kamuolio.
R.Gedeikos nuotr.

visų - žaidėjų, sirgalių ir visų apylinkės lietuvių. Tenai nuo 6:00 v.v. bus galima pamatyti tris Philadelphia tautinių šokių grupes. O nuo 8:00 v.v. linksmi pašokti, padainuoti, pavalgyti skanius cepelinus.

Rimas Gedeika

trukmė sutrumpėjo dviem trečdaliais. Mitochondrijos ne tik teikia ląstelėms energiją, bet ir gamina oksidatorius, kurie gali pakenkti tiek pačioms ląstelėms, tiek DNR grandinei. Kadangi oksidatoriai, dar vadinami laisvaisiais radikalais, pirmiausia veikia mitochondrijas, laikui bėgant jos tampa ypač pažeidžiamos.

Ryšį tarp mitochondrijų mutacijų ir senatvinių ligų mokslininkai tyrinėja nuo praėjusio amžiaus šeštojo dešimtmečio, A.Trifunovic tvirtina, kad pirmiausia dar reikia įrodyti, jog toks tiesioginis priežastinis ryšys egzistuoja. "Daugelis žmonių iki šiol tikėjo, kad mutacijos buvo tik šalutinis senėjimo reiškiny", - sakė ji. "Nemanau, kad jau visiškai įminėme senėjimo paslaptį. Šios mutacijos - ne vienintelė proceso priežastis, tačiau viena iš pagrindinių", - pridūrė mokslininkė.

AFP-BNS

IVAIRENYBĖS

ŠVEDIJOS MOKSLININKAI IŠ DALIES ĮSPĖJO SENĖJIMO PASLAPTĮ

Švedijos mokslininkai paskelbė nustatę vieną pagrindinių priežasčių, kodėl senstant prastėja gyvūnų ir žmonių sveikata.

Pastaruosius trejus su puse metų Stokholmo Karolio medicinos ir chirurgijos instituto mokslininkai tikrino savo teoriją, kad energiją ląstelėms teikiančių mitochondrijų mutacijos yra tiesiogiai susijusios su daugeliu ligų, kurios lydi senėjimo procesus.

"Pademonstravome, kad mitochondrijų mutacijos gali sukelti tokius senėjimo požymius, kaip osteoporozę, širdies ligas ir senatvinę mažakraujystę", - sakė mokslininkė Alexandra Trifunovic, drauge su kolegomis atlikusi minėtą tyrimą, kuriam vadovavo genetikos profesorius Nilsas-Goeranas

Larssonas.

A.Trifunovic teigė, kad mokslininkai tikrai nesiekia padėti žmonėms tapti nemirtingais. Tačiau, pasak jos, "jei galėtume tiksliai nustatyti skirtingų mutacijų ir skirtingų ligų mechanizmus, tai mums padėtų gydyti ligas". Švedijos mokslininkų tyrimo rezultatus paskelbė Didžiojoje Britanijoje leidžiamas mokslo žurnalas "Nature". A.Trifunovic ir jos kolegos nustatė, kad pelės, kurių genai buvo pakeisti taip, jog mitochondrijos mutuoūtų 3-5 kartus dažniau, senėjo trisryk greičiau nei kitos jų gentainės.

Be kitų negalavimų, genetiškai modifikuotoms pelėms kur kas anksčiau pradėjo šertis kailis, išretėjo kaulai, pradėjo mažėti svoris ir ėmė kamuoti širdies sutrikimai, o gyvenimo

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

**SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ**

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)

Patria Imports

We Sell Koldunai
Gourmet Deli Meats & Breads
Imported Condiments & Foods
Wines, Beer & Waters
Candies, Gifts and More!
794 East 185th St. • 216-531-6720

Fixler Realty Group, Inc.

For first time home buyers,
investors, or for those who wish
to sell their homes, contact

LINAS MULIOLIS
216-387-3204

linas@fixlerrealty.com

or visit our home
on the web at
www.fixlerrealty.com.

**Fixler Realty
Group, Inc.**
Lyndhurst, Ohio

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter
• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm

886 E. 200 th St.
Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

**William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt**

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsnama,
teikianti jaukią atmosferą rūdėsio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.